

Sisukord

II Muud kui seadusandlikud aktid

MÄÄRUSED

- ★ Komisjoni määrus (EL) nr 87/2011, 2. veebruar 2011, millega määratakse ELi mesilastervise referentlabor, kehtestatakse laborile konkreetsed vastutusalad ja ülesanded ning muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 882/2004 VII lisa 1
- ★ Komisjoni määrus (EL) nr 88/2011, 2. veebruar 2011, millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 452/2008 (milles käsitletakse statistika koostamist ja arendamist hariduse ja elukestva õppe valdkonnas) seoses haridus- ja koolitussüsteeme käsitleva statistikaga ⁽¹⁾ 5
- Komisjoni määrus (EL) nr 89/2011, 2. veebruar 2011, millega kehtestatakse kindlad impordiväärtused, et määrata kindlaks teatava puu- ja köögivilja hind piiril 28

OTSUSED

2011/73/EL:

- ★ Komisjoni otsus, 2. veebruar 2011, millega antakse luba shiitake-seene (*Lentinula edodes*) mütseelist saadud ekstrakti turuleviimiseks toidu uuendkoostisosana Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 258/97 alusel (teatavaks tehtud numbri K(2011) 442 all) 30

Hind: 3 EUR

(Jätub pöördel)

⁽¹⁾ EMPs kohaldatav tekst

ET

Aktid, mille pealkiri on trükitud harilikus trükikirjas, käsitlevad põllumajandusküsimuste igapäevast korraldust ning nende kehtivusaeg on üldjuhul piiratud.

Kõigi ülejäänud aktide pealkirjad on trükitud poolpaksus kirjas ja nende ette on märgitud tärn.

2011/74/EL:

- ★ Komisjoni otsus, 2. veebruar 2011, millega muudetakse otsust 2003/248/EÜ seoses teatavate nõukogu direktiivi 2000/29/EÜ sätete suhtes kehtestatud ajutiste erandite kehtivuse pikendamisega Argentinast pärit ja istutamiseks ettenähtud maasikataimede (*Fragaria L.*), välja arvatud seemnete puhul (teatavaks tehtud numbri K(2011) 447 all) 32

2011/75/EL:

- ★ Komisjoni otsus, 2. veebruar 2011, millega muudetakse otsust 2003/249/EÜ seoses teatavate nõukogu direktiivi 2000/29/EÜ sätete suhtes kehtestatud ajutiste erandite kehtivuse pikendamisega Tšiilist pärit ja istutamiseks ettenähtud maasikataimede (*Fragaria L.*), välja arvatud seemnete puhul (teatavaks tehtud numbri K(2011) 477 all) 33

2011/76/EL:

- ★ Komisjoni otsus, 2. veebruar 2011, millega lubatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 258/97 kohaselt viia toidu uuendkoostisosana turule *Aspergillus niger*'ist saadud kitiin-glükaani (teatavaks tehtud numbri K(2011) 480 all) 34

IV EÜ asutamislepingu, ELi lepingu ja Euratomi asutamislepingu kohaselt enne 1. detsembrist 2009 vastu võetud õigusaktid

- ★ EFTA järelevalveameti otsus nr 205/09/COL, 8. mai 2009, mis käsitleb põhimõtteliselt elujõuliste pankade ajutise rekapitaliseerimise kava, millega suurendada finantsstabiilsust ja reaalmajandusele laenamist (Norra) 36

II

(Muud kui seadusandlikud aktid)

MÄÄRUSED

KOMISJONI MÄÄRUS (EL) nr 87/2011,

2. veebruar 2011,

millega määratakse ELi mesilastervise referentlabor, kehtestatakse laborile konkreetsed vastutusosalad ja ülesanded ning muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 882/2004 VII lisa

EUROOPA KOMISJON,

rimine. Seega tuleks ELi mesilastervise referentlabori kõnealused konkreetsed vastutusosalad ja ülesanded sätestada käesolevas määruses.

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

(4) Seetõttu tuleks määruse (EÜ) nr 882/2004 VII lisa II osa vastavalt muuta.

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määrust (EÜ) nr 882/2004 ametlike kontrollide kohta, mida tehakse sööda- ja toidualaste õigusnormide ning loomatervishoidu ja loomade heaolu käsitlevate eeskirjade täitmise kontrollimise tagamiseks, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 32 lõikeid 5 ja 6,

(5) Käesoleva määrusega ette nähtud meetmed on kooskõlas toiduahela ja loomatervishoiu alalise komitee arvamusega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

ning arvestades järgmist:

Artikkel 1

(1) Määruses (EÜ) nr 882/2004 on sätestatud ühenduse toidu-, sööda- ja loomatervishoiualaste referentlaborite üldised ülesanded, kohustused ja nõuded. ELi loomatervishoiu ja elusloomade referentlaborid on loetletud nimetatud määruse VII lisa II osas.

Prantsusmaal asuv *Agence Nationale de Sécurité Sanitaire de l'alimentation, de l'environnement et du travail* (ANSES) määratakse koos oma mesilashaiguste uurimislaboriga ELi mesilastervise referentlaboriks ajavahemikuks 1. aprillist 2011 kuni 31. märtsini 2016.

Kõnealuse laboratooriumi konkreetsed vastutusosalad ja ülesanded on sätestatud I lisas.

(2) Pärast valikumenetluse lõpetamist tuleks edukaks osutunud labor – *Agence Nationale de Sécurité Sanitaire de l'alimentation, de l'environnement et du travail* (ANSES) koos oma Prantsusmaal Sophia-Antipolises asuva mesilashaiguste uurimislaboriga – määrata viieks aastaks ühenduse referentlaboriks mesilastervise alal alates 1. aprillist 2011.

Artikkel 2

Määruse (EÜ) nr 882/2004 VII lisa II osasse lisatakse järgmine punkt 18:

„18. ELi referentlabor mesilastervise jaoks

(3) Lisaks määruse (EÜ) nr 882/2004 artikli 32 lõikes 2 sätestatud üldistele ülesannetele ja kohustustele tuleks liidu tasandil kindlaks määrata mesilaste tervist mõjutavate haigustekitajate omadustega seotud konkreetsed vastutusosalad ja ülesanded, et tagada tõhusam koordinee-

Agence Nationale de Sécurité Sanitaire de l'alimentation, de l'environnement et du travail
Sophia-Antipolis Laboratory
Les Templiers
105 route des Chappes
BP 111
06902 Sophia-Antipolis
Prantsusmaa.”

⁽¹⁾ ELT L 165, 30.4.2004, lk 1.

Artikkel 3

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 2. veebruar 2011

Komisjoni nimel
president
José Manuel BARROSO

LISA

ELi mesilastervise referentlabori konkreetsed vastutusala ja ülesanded

Lisaks ühenduse loomatervishoiu sektori referentlaborite üldistele ülesannetele ja kohustustele, mis tulenevad määruse (EÜ) nr 882/2004 artikli 32 lõikest 2, on ELi mesilastervise referentlaboril järgmised vastutusala ja ülesanded.

- 1) Kooskõlastada komisjoniga konsulteerides liikmesriikides kasutatavaid asjaomaseid mesilaste haiguste diagnostikameetodeid, vajadusel eelkõige järgmisel viisil:
  - a) tüpiseerida, säilitada ja vajaduse korral tarnida asjaomaste nakkustekitajate tüvesid, et toetada liidu diagnostikateenust;
  - b) tüpiseerida nakkustekitajaid ning iseloomustada nende antigeene ja genome, kui see on vajalik ja asjakohane, nt epidemioloogiliste järelemeetmete või diagnooside kinnitamise korral;
  - c) varustada riiklike referentlaborite standardseerumite ja muude võrdlusreaktiividega, et standardida liikmesriikides kasutatavat katsemenetlust ja reaktiive, kui seroloogilised testid on nõutavad;
  - d) korraldada liidu tasandil diagnostikameetodite regulaarseid võrdluskatseid koos riiklike referentlaboritega, et anda teavet liidus kasutatavate diagnostikameetodite ja läbiviidud katsete tulemuste kohta;
  - e) säilitada teadmisi *Tropilaelaps* liigist lesta, tarumardika (*Aethina tumida*) ja muude asjaomaste haigustekitajate kohta, et võimaldada kiiret eristusdiagnoosi;
  - f) määrata vajaduse korral tihedas koostöös Maailma Loomatervishoiu Organisatsiooni (OIE) määratud piirkondlike referentlaboritega kindlaks nakkustekitajad;
  - g) koostada ja hooldada nakkustekitajate ja nende tüvede ajakohastatud kogu ning mesilashaiguste tekitajate vastaste seerumite ja muude reaktiivide ajakohastatud kogu, kui need on kättesaadavad;
  - h) kaardistada erinevates laborites praegu kasutatavaid menetlusi;
  - i) pakkuda sisemise kvaliteedikontrolli jaoks välja standardteste ja katsemenetlusi või võrdlusseerumeid;
  - j) nõustada komisjoni mesilastervist käsitlevates teaduslikes küsimustes.
- 2) ELi referentlabor:
  - a) aitab aktiivselt kaasa asjaomase haiguse puhangute diagnoosimisele liikmesriikides, uurides diagnoosi kinnituseks, iseloomustamiseks ja episootiliseks uurimiseks talle saadetud patogeeni isolaate ning annab uurimistulemustest komisjonile, liikmesriikidele ja asjaomastele riiklikele referentlaboritele viivitamata teada;
  - b) hõlbustab laboridiagnostikaekspertide väljaõpet või ümberõpet, pidades silmas diagnostikamenetluste ühtlustamist kogu liidus;
  - c) korraldab töökavas kokkulepitu kohaselt riiklike referentlaborite jaoks õpikodasid, sealhulgas koolitab liikmesriikide ja vajaduse korral ka kolmandate riikide eksperte uute analüütiliste meetodite osas;
  - d) annab komisjonile tehnilist abi ja osaleb komisjoni taotlusel rahvusvahelistel foorumitel, eriti kui kõne all on analüütiliste meetodite ühtlustamine ja rakendamine;
  - e) töötab välja seiremeetmed ja võimaluse korral koordineerib liidus mesilaste tervise parandamiseks võetavaid meetmeid, eelkõige:
    - i) teeb katsete valideerimist käsitlevaid uuringuid või teeb kõnealuste uuringute läbiviimiseks koostööd riiklike referentlaboritega;
    - ii) annab komisjonile teaduslikku ja tehnilist nõu ning kogub ELi referentlabori tööga seotud teavet ja aruandeid;
    - iii) teeb uuringu mesilasperede kollapsi kohta liidus, et luua võrdlusalus mesilaste normaalse hooajalise suremuse jaoks;

- f) teeb mesilashaiguste diagnoosimeetodite osas koostööd asjaomaste pädevate laboritega kolmandates riikides, kus neid haigusi esineb;
  - g) teeb koostööd OIE määratud asjaomaste eksootiliste haiguste piirkondlike laboritega (*Tropilaelaps* liigist lesta ja tarumardika (*Aethina tumida*) ja muud liidu jaoks eksootilised haigused);
  - h) kogub ja edastab teavet komisjonile ja asjaomastele riiklikele referentlaboritele eksootiliste ja endeemiliste haiguste ja kahjurite kohta, mis võivad ilmnedada ja liitu mõjutada, sealhulgas mesilasperede kollaps.
- 3) Lisaks sellele täidab ELi referentlabor järgmisi ülesandeid:
- a) valmistab komisjoniga konsulteerides ette eksperimente ja välikatseid teatavate mesilashaiguste tõhusamaks tõrjeks;
  - b) vaatab riigi referentlaborite aastakoosoleku raames üle OIE maismaaloomade tervishoiu eeskirjades ning maismaaloomade diagnostiliste testide ja vaktsiinide käsiraamatus sätestatud asjakohased katsenõuded;
  - c) aitab komisjonil läbi vaadata maismaaloomade tervishoiu eeskirjas ning maismaaloomade diagnostiliste testide ja vaktsiinide standardite käsiraamatus esitatud OIE soovitusi.
-

KOMISJONI MÄÄRUS (EL) nr 88/2011,**2. veebruar 2011,****millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 452/2008 (milles käsitletakse statistika koostamist ja arendamist hariduse ja elukestva õppe valdkonnas) seoses haridus- ja koolitussüsteeme käsitleva statistikaga****(EMPs kohaldatav tekst)**

EUROOPA KOMISJON,

(5) Käesoleva määrusega ettenähtud meetmed on kooskõlas Euroopa statistikasüsteemi komitee arvamusega,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprill 2008. aasta määrust (EÜ) nr 452/2008, milles käsitletakse statistika koostamist ja arendamist hariduse ja elukestva õppe valdkonnas, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 6 lõiget 1,

Artikkel 1

Sisu

Käesolevas määruses sätestatakse määruse (EÜ) nr 452/2008 rakenduseeskirjad statistiliste andmete kogumise, edastamise ja töötlemise kohta haridus- ja koolitussüsteeme käsitlevas 1. valdkonnas.

ning arvestades järgmist:

Artikkel 2

Objektid ja nende karakteristikud

Haridus- ja koolitussüsteeme käsitlevasse 1. valdkonda kuuluvate objektide ja nende karakteristikute valimine ja kindlaksmääramine ning karakteristikute üksikasjalik loetelu ja liigitus esitatakse I lisas.

Artikkel 3

Vaatlusperiood ja tulemuste edastamine

1. Andmed (üli)õpilaste, sisseastujate, personali, õpitud võõrkeelte ja klassi suuruse kohta kajastavad riiklikul tasandil määratletud õppeaastat (aasta t). Aastaandmed (üli)õpilaste, sisseastujate, personali, õpitud võõrkeelte ja klassi suuruse kohta edastatakse komisjonile (Eurostat) iga aasta 30. septembriks aastal t+2. 2012. aasta septembris edastatakse esimesed andmed riiklikul tasandil määratletud õppeaasta 2010–2011 kohta.

- (1) Määrusega (EÜ) nr 452/2008 on kehtestatud ühine raamistik haridust ja elukestvat õpet käsitleva Euroopa statistika süstemaatiliseks tootmiseks statistiliste meetmete abil kolmes kindlaksmääratud valdkonnas.
- (2) Haridus- ja koolitussüsteeme käsitleva statistika tootmiseks määruses (EÜ) nr 452/2008 sätestatud 1. valdkonna kohaselt on vaja vastu võtta meetmed eraldiseivate statistiliste meetmete rakendamiseks.
- (3) Haridus- ja koolitussüsteemide Euroopa statistika tootmiseks ja levitamiseks peaksid Euroopa statistikaasutused lähtuma Euroopa statistikat käsitleva tegevusjuhendi põhimõtetest, mis on heaks kiidetud komisjoni 25. mai 2005. aasta soovitusel siseriiklike ja ühenduse statistikaasutuste sõltumatuse, terviklikkuse ja vastutuse kohta ⁽²⁾.
- (4) Meetmete rakendamisel haridus- ja koolitussüsteeme käsitleva statistika tootmiseks tuleb arvesse võtta haridusvaldkonna asutuste ja isikute võimalikku koormust ning hiljutist kokkulepet, mis on sõlmitud UNESCO Statistikainstituudi (UIS), Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni (OECD) ja komisjoni (Eurostat) vahel ning milles käsitletakse mõisteid, määratlusi, andmetöötlust ja tulemuste edastamise tähtaegsid ning sagedust. See hõlmab haridussüsteemide kohta andmete edastamise vormi, nagu on täpsustatud andmete kogumist käsitlevate UNESCO/OECD/Eurostati üksikasjalike suuniste viimases versioonis.

2. Lõpetajate/lõpetamiste andmed kajastavad riiklikul tasandil määratletud õppeaastat (aasta t) või kalendriaastat (aasta t+1). Aastaandmed lõpetajate/lõpetamiste kohta edastatakse komisjonile (Eurostatile) iga aasta 30. novembriks aastal t+2. 2012. aasta novembris edastatakse esimesed andmed riiklikul tasandil määratletud õppeaasta 2010–2011 või kalendriaasta 2011 kohta.

3. Hariduskulude andmed kajastavad riiklikul tasandil määratletud liikmesriigi finantsaastat (aasta t). Aastaandmed hariduskulude kohta edastatakse komisjonile (Eurostatile) iga aasta 30. novembriks aastal t+2. 2012. aasta novembris edastatakse esimesed andmed finantsaasta 2010 kohta.

⁽¹⁾ ELT L 145, 4.6.2008, lk 227.⁽²⁾ KOM(2005) 217 (lõplik).

*Artikkel 4***Andmete kvaliteedinõuded ja kvaliteedist teavitamise raamistik**

1. Haridus- ja koolitussüsteeme käsitlevate andmete kvaliteedinõuded ja kvaliteedist teavitamise raamistik esitatakse II lisas.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile (Eurostat) igal aastal II lisas esitatud nõuete kohase kvaliteediaruande. Esimene aruanne kajastab andmekogumisaastat 2012. Artiklis 3 sätestatud vaatlusperioode kajastav kvaliteediaruanne edastatakse komisjonile 31. jaanuariks aastal t+3. Esimene kvaliteediaruanne andmekogumisaasta 2012 kohta edastatakse erandkorras 31. märtsiks aastal t+3.

3. Liikmesriigid saavad vajalikud andmed, kasutades eri allikate, nt valikvaatluste, haldusandmete allikate ja muude andmeallikate kombinatsiooni.

4. Liikmesriigid esitavad komisjonile (Eurostat) muude kui lõikes 3 osutatud valikvaatlustest ja haldusandmete allikatest saadud andmete puhul teabe meetodite ja andmete kvaliteedi kohta.

*Artikkel 5***Jõustumine**

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Määrust kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2012.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 2. veebruar 2011

Komisjoni nimel
president
José Manuel BARROSO

Objektid, karakteristikute üksikasjalik loetelu ja nende liigitus

Tabeli nimetus ja liigitus	Pealkiri ja kirjeldus
ENRL-Bologna	Üliõpilaste arv haridusastme (kolmanda taseme haridus), soo ja üksikasjaliku koolitusvaldkonna/õppesuuna järgi kooskõlas Bologna protsessi järgse kaheastmelise (bakalaureus/magister) ja Ph.D struktuuriga.
Liigitus	Kirjeldus
Haridusaste	Nende (üli)õpilaste arv, kes järgivad Bologna struktuuri (või õppekava, mis annab samasuguse kraadi väljaspool Euroopat asuvates riikides), nende (üli)õpilaste arv, kes järgivad õppekava, mille puhul ei ole Bologna struktuuri arvesse võetud (ISCED 1997 struktuuri kohased õppekavad) (või õppekava, mis annab väljaspool Euroopat asuvates riikides muu kraadi)
Bologna struktuur	Alla 3-aastase kestusega õppekavad, mida siiski peetakse kolmanda taseme õppekavadeks ja Bologna struktuuri kuuluvateks (mis annavad esimese kraadi), õppekavad, mis annavad bakalaureusekraadi, 3–4-aastase kestusega õppekavad, mis annavad esimese kraadi, 4–6-aastase kogukestusega õppekavad (mis annavad teise kraadi), pikaajalise kestusega õppekavad (5 aastat või kauem), mis annavad esimese kraadi ja mida peetakse Bologna struktuuri kuuluvateks, Ph.D ja muud doktoriõppekavad (mis annavad kõrgema kraadi – doktoriõppejärgse kraadi).
ISCED astmed	ISCED 5A 3 aastat kuni alla 5 aasta, (annab esimese kraadi), ISCED 5A üle viie aasta (annab esimese kraadi), ISCED 5A (annab teise kraadi), ISCED 5B (annab esimese kvalifikatsiooni), ISCED 5B (annab teise kvalifikatsiooni), ISCED 6 (annab Ph.D/muu doktorikraadi/doktoriõppejärgse kraadi)
Üksikasjalik koolitusvaldkond/õppesuund	Koolitusvaldkondade/õppesuundade käsiraamat, 1999. aasta detsembri versioon

Vabatahtlik

Tabeli nimetus ja liigitus	Pealkiri ja kirjeldus
ENRL1	(Üli)õpilaste arv haridusastme, õppekava orientatsiooni, õppekava lõppsihi, osalemise intensiivsuse, soo ja vanuse järgi
Liigitus	Kirjeldus
Haridusaste	ISCED aste 0, - aste 1, - aste 2, - aste 3, - aste 4, - aste 5, - aste 6, astme järgi liigitamata
Õppekava orientatsioon	ISCED aste 3 üldharidus, aste 3 kutsekeskharidus/kutseõpe, aste 4 üldharidus, aste 4 kutsekeskharidus/kutseõpe
Õppekava lõppsiht	ISCED aste 3A/B, - aste 3C, - aste 4A/B, aste 4C, - aste 5A, - aste 5B
Osalemise intensiivsus	Täiskoormuse ja osakoormusega õppijad kokku, täiskoormus
Sugu	Mehed, naised
Vanus	Alla 3-aastased, 3–29-aastased (iga aasta eraldi), 30–34-aastased, 35–39-aastased, 40-aastased ja vanemad, vanus teadmata

Kohustuslik (v.a 5. veerg väikelastele mõeldud programmide kohta, mis ei kuulu ISCED astme 0 ega 1 alla)

Tabeli nimetus ja liigitus	Pealkiri ja kirjeldus
ENRL1_Adult	Täiskasvanutele ettenähtud õppekavu järgivate õpilaste arv töölehel ENRL1 märgitu kohaselt haridusastme, õppekava orientatsiooni, osalemise intensiivsuse, soo ja vanuse järgi
Liigitus	Kirjeldus
Haridusaste	ISCED aste 1, - aste 2, - aste 3, - aste 4
Õppekava orientatsioon	ISCED aste 3 üldharidus, aste 3 kutsekeskharidus/kutseõpe, aste 4 üldharidus, aste 4 kutsekeskharidus/kutseõpe
Osalemise intensiivsus	Täiskoormuse ja osakoormusega õppijad kokku, täiskoormus
Sugu	Mehed, naised
Vanus	Alla 15-aastased, 15–29-aastased (iga aasta eraldi), 30–34-aastased, 35–39-aastased, 40-aastased ja vanemad, vanus teadmata

Kohustuslik

Tabeli nimetus ja liigitus	Pealkiri ja kirjeldus
ENRL1a	(Üli)õpilaste arv haridusastme, õppekava orientatsiooni, õppekava lõppsihi, asutuse tüübi, osalemise intensiivsuse ja soo järgi
Liigitus	Kirjeldus
Haridusaste	ISCED aste 0, - aste 1, - aste 2, - aste 3, - aste 4, - aste 5A, - aste 5B, - aste 6, astme järgi liigitamata
Õppekava orientatsioon	ISCED aste 2 üldharidus, aste 2 kutsekeskharidus, aste 2 kutseõpe, aste 3 üldharidus, aste 3 kutsekeskharidus, aste 3 kutseõpe, aste 4 üldharidus, aste 4 kutsekeskharidus, aste 4 kutseõpe
Õppekava lõppsiht	ISCED aste 3A, - aste 3B, - aste 3C, - aste 4A, - aste 4B, - aste 4C, aste 5A esimene kraad, aste 5A teine ja kõrgem kraad, aste 5B esimene kvalifikatsioon, aste 5B teine ja kõrgem kvalifikatsioon.
Osalemise intensiivsus	Täiskoormuse ja osakoormusega õppijad kokku, täiskoormus, osakoormus, täiskoormuse ekvivalendid
— täiskoormus ja osakoormus kokku,	kellest õpilasi kooli- ja töökohapõhist õpet ühendavas õppes (ISCED astmete 3 ja 4 puhul)
— Sugu	Mehed, naised
— täiskoormusega õppijad,	kellest õpilasi kooli- ja töökohapõhist õpet ühendavas õppes (ISCED astmete 3 ja 4 puhul)
— Sugu	Mehed, naised
— osakoormusega õppijad,	kellest õpilasi kooli- ja töökohapõhist õpet ühendavas õppes (ISCED astmete 3 ja 4 puhul)
— täiskoormuse ekvivalendid,	kellest õpilasi kooli- ja töökohapõhist õpet ühendavas õppes (ISCED astmete 3 ja 4 puhul)
Asutuse tüüp	Riiklikud asutused, kõik eraasutused
— Osalemise intensiivsus	Täiskoormus, osakoormus, täiskoormuse ekvivalendid

Kohustuslik (välja arvatud read C5–C12 avalik-õiguslike ja eraasutuste puhul ja 5. veerg väikelastele mõeldud programmide puhul, mis ei kuulu ISCED astme 0 ega 1 alla, mis jäävad vabatahtlikuks).

Tabeli nimetus ja liigitus	Pealkiri ja kirjeldus
ENRL1a_adult	Täiskasvanutele ettenähtud õppekavu järgivate õpilaste arv töölehel ENRL1a märgitu kohaselt haridusastme, õppekava orientatsiooni, asutuse tüübi, osalemise intensiivsuse ja soo järgi
Liigitus	Kirjeldus
Haridusaste	ISCED aste 0, aste 1, - aste 2, - aste 3, - aste 4
Õppekava orientatsioon	ISCED aste 2 üldharidus, aste 2 kutsekeskharidus, aste 2 kutseõpe, aste 3 üldharidus, aste 3 kutsekeskharidus, aste 3 kutseõpe, aste 4 üldharidus, aste 4 kutsekeskharidus, aste 4 kutseõpe
Asutuse tüüp	Riiklikud asutused, kõik eraasutused, avalik-õiguslikud asutused, era(kõrg)koolid
— osalemise intensiivsus	Täiskoormus, osakoormus, täiskoormuse ekvivalendid

Vabatahtlik

Tabeli nimetus ja liigitus	Pealkiri ja kirjeldus
ENRL3	Üldharidussüsteemi õpilaste ja klassikordajate (ISC 123) arv haridusastme, soo ja klassi järgi
Liigitus	Kirjeldus
Õpilase tüüp/klassikordaja	Õpilaste arv, klassikordajate arv
— Haridusaste	ISCED aste 1
— Õppekava lõppsiht	ISCED aste 2 üldharidus, - aste 3 üldharidus
Sugu	Mehed, naised
Klass	1. klass, 2. klass, 3. klass, 4. klass, 5. klass, 6. klass, 7. klass, 8. klass, 9. klass, 10. klass, klass teadmata

Vabatahtlik

Tabeli nimetus ja liigitus	Pealkiri ja kirjeldus
ENRL4	Õpilaste arv 1. klassis soo ja vanuse järgi.
Liigitus	Kirjeldus
Haridusaste	1. klass, põhihariduse alumine aste (ISCED 1)
Sugu	Mehed, naised
Vanuserühm	Alla 4-aastased, 4–14-aastased (iga aasta eraldi), 15-aastased ja vanemad, vanus teadmata

Vabatahtlik

Tabeli nimetus ja liigitus	Pealkiri ja kirjeldus
ENRL5	(Üli)õpilaste arv (ISC 5/6) haridusastme, õppekava lõppsihi, koolitusvaldkonna/õppesuuna ja soo järgi
Liigitus	Kirjeldus
Haridusaste	ISCED astmed 5/6
— Õppekava lõppsiht	ISCED aste 5A, - aste 5B, - aste 6
Sugu	Mehed, naised
Koolitusvaldkond/õppesuund	Õpetajakoolitus ja kasvatusteadus (ISC 14), Õpetajakoolitus ja kasvatusteadus (üldine) (ISC 141), Kasvatusteadus (ISC 142), Humanitaaria ja kunstid, Kunstid (ISC 21), Humanitaaria (ISC 22), Sotsiaalteadused, ärindus ja õigus, Sotsiaal- ja käitumisteadused (ISC 31), Ajakirjandus ja infolevi (ISC 32), Ärindus ja haldus (ISC 34), Õigus (ISC 38), Loodus- ja täppisteadused, Bioteadused (ISC 42), Füüsilised loodusteadused (ISC 44), Matemaatika ja statistika (ISC 46), Arvutiteadused (ISC 48), Tehnika, tootmine ja ehitus, Tehnikaalad (ISC 52), Tootmine ja töötlemine (ISC 54), Arhitektuur ja ehitus (ISC 58), Põllumajandus, metsandus ja kalandus (ISC 62), Veterinaaria (ISC 64), Tervis ja heaolu, Tervis (ISC 72), Sotsiaalteenused (ISC 76), Teenindus, Isikuteenindus (ISC 81), Transporditeenused (ISC 84), Keskkonnakaitse (ISC 85), Turvamine (ISC 86), Teadmata või määratlematu

Kohustuslik

Tabeli nimetus ja liigitus	Pealkiri ja kirjeldus
ENRL6	Õppeasutuste vahel liikuvad üliõpilased ja välisüliõpilaste arv (ISCED 5 ja 6) haridusastme, õppekava lõppsihi ja koolitusvaldkonna/õppesuuna järgi
Liigitus	Kirjeldus
Üliõpilase tüüp	Õppeasutuste vahel liikuvad üliõpilased ja välisüliõpilased
Haridusaste	ISCED astmed 5 ja 6
— Õppekava lõppsiht	ISCED aste 5A, - aste 5B, - aste 6
Koolitusvaldkond/õppesuund	Õpetajakoolitus ja kasvatusteadus (ISC 14), Õpetajakoolitus ja kasvatusteadus (üldine) (ISC 141), Kasvatusteadus (ISC 142), Humanitaaria ja kunstid, Kunstid (ISC 21), Humanitaaria (ISC 22), Sotsiaalteadused, ärindus ja õigus, Sotsiaal- ja käitumisteadused (ISC 31), Ajakirjandus ja infolevi (ISC 32), Ärindus ja haldus (ISC 34), Õigus (ISC 38), Loodus- ja täppisteadused, Bioteadused (ISC 42), Füüsilised loodusteadused (ISC 44), Matemaatika ja statistika (ISC 46), Arvutiteadused (ISC 48), Tehnika, tootmine ja ehitus, Tehnikaalad (ISC 52), Tootmine ja töötlemine (ISC 54), Arhitektuur ja ehitus (ISC 58), Põllumajandus, metsandus ja kalandus (ISC 62), Veterinaaria (ISC 64), Tervis ja heaolu, Tervis (ISC 72), Sotsiaalteenused (ISC 76), Teenindus, Isikuteenindus (ISC 81), Transporditeenused (ISC 84), Keskkonnakaitse (ISC 85), Turvamine (ISC 86), Teadmata või määratlematu

Vabatahtlik

Tabeli nimetus ja liigitus	Pealkiri ja kirjeldus
ENRL7	Õppeasutuste vahel liikuvad üliõpilased ja välisüliõpilaste arv haridusastme, õppekava lõppsihi, ELi kodakondsuse olemasolu/puudumise ja soo järgi
Liigitus	Kirjeldus
Üliõpilase tüüp	Õppeasutuste vahel liikuvad üliõpilased, kes on/ei ole pärit ELi liikmesriigist või kelle päritolu on teadmata
— Haridusaste	ISCED aste 5, - aste 6, astme järgi liigitamata
— Õppekava lõppsiht	ISCED aste 5A esimene kraad, - aste 5A teine ja kõrgem kraad, - aste 5B esimene kvalifikatsioon, - aste 5B teine ja kõrgem kvalifikatsioon.
— Sugu	Mehed, naised
Üliõpilase tüüp	Üliõpilased, kes ei ole aruandva riigi kodanikud, — kellest ELi liikmesriigi kodakondsusega üliõpilasi — kellest ELi liikmesriigi kodakondsuseta üliõpilasi — kellest teadmata kodakondsusega üliõpilasi
— Haridusaste	ISCED aste 0, - aste 1, - aste 2, - aste 3, - aste 4, - aste 5, - aste 6, astme järgi liigitamata
— Õppekava lõppsiht	ISCED aste 5A esimene kraad, - aste 5A teine ja kõrgem kraad, - aste 5B esimene kvalifikatsioon, - aste 5B teine ja kõrgem kvalifikatsioon.
— Sugu	Mehed, naised

Vabatahtlik

Tabeli nimetus ja liigitus	Pealkiri ja kirjeldus
ENRL8	Üliõpilaste arv (ISCED 5/6) haridusastme, õppekava lõppsihi, kodakondsuse järgi
Liigitus	Kirjeldus
Üliõpilase tüüp	Kõik üliõpilased
— Haridusaste	ISCED astmed 5 ja 6
— Õppekava lõppsiht	ISCED aste 5A, - aste 5B
Kodakondsus	Statistilisel otstarbel kasutatakse neid standardseid riikide ja piirkondade koode, mille on määratlenud ja jõustanud ÜRO statistikaosakond (rahvusvaheline standard ISO 3166-1), m49alpha.

Kohustuslik

Tabeli nimetus ja liigitus	Pealkiri ja kirjeldus
ENRL9	Üliõpilaste arv (ISC 5/6) haridusastme, õppekava lõppsihi ja päritoluriigi (elukohariigi ja/või eelmise hariduse riigi) järgi
Liigitus	Kirjeldus
Üliõpilase tüüp	Üliõpilase päritoluriigi järgi
— Haridusaste	ISCED aste 6
— Õppekava lõppsiht	ISCED aste 5A, - aste 5B
Riik või territoorium Elukohariik või eelmise hariduse riik	Statistilisel otstarbel kasutatakse neid standardseid riikide ja piirkondade koode, mille on määratlenud ja jõustanud ÜRO statistikaosakond (rahvusvaheline standard ISO 3166-1), m49alpha.

Vabatahtlik

Tabeli nimetus ja liigitus	Pealkiri ja kirjeldus
ENTR1	Sisseastujad/vastuvõtt haridusastme ja õppekava lõppsihi järgi
Liigitus	Kirjeldus
Haridusaste	Teise taseme haridus (ülemine aste) ISCED 3, teise taseme järgne, kolmanda taseme eelne haridus ISCED 4, kolmanda taseme haridus
— Õppekava lõppsiht	ISCED 5A, ISCED 5B, ISCED 6
Õpilase tüüp	Uued sisseastujad, uuesti sisseastujad, jätkavad õpilased
Uued sisseastujad	Eelnev muu kolmanda taseme haridus, eelnev kolmanda taseme haridus puudub

Vabatahtlik

Tabeli nimetus ja liigitus	Pealkiri ja kirjeldus
ENTR2	Sisseastujate arv haridusastme, soo ja vanuse järgi
Liigitus	Kirjeldus
Haridusaste	Teise taseme haridus (ülemine aste) ISCED 3, teise taseme järgne, kolmanda taseme eelne haridus ISCED 4, kolmanda taseme haridus
— Õppekava lõppsiht	ISCED aste 5A, - aste 5B, - aste 6
Sugu	Mehed, naised
— Vanus	Alla 14-aastased, 14–29-aastased (iga aasta eraldi), 30–34-aastased, 35–39-aastased, 40-aastased ja vanemad, vanus teadmata

Kohustuslik, välja arvatud veergude 1 ja 2 puhul (ISCED astmed 3 ja 4), mis on vabatahtlikud.

Tabeli nimetus ja liigitus	Pealkiri ja kirjeldus
ENTR3	Uute sisseastujate arv haridusastme, soo ja õppevaldkonna/õppesuuna järgi
Liigitus	Kirjeldus
Haridusaste	Kolmanda taseme haridus
— Õppekava lõppsiht	ISCED aste 5A, - aste 5B, - aste 6
Sugu	Mehed, naised
— Koolitusvaldkond/õppesuund	Õpetajakoolitus ja kasvatusteadus (ISC 14), Õpetajakoolitus ja kasvatusteadus (üldine) (ISC 141), Kasvatusteadus (ISC 142), Humanitaaria ja kunstid, Kunstid (ISC 21), Humanitaaria (ISC 22), Sotsiaalteadused, ärindus ja õigus, Sotsiaal- ja käitumisteadused (ISC 31), Ajakirjandus ja infolevi (ISC 32), Ärindus ja haldus (ISC 34), Õigus (ISC 38), Loodus- ja täppisteadused, Bioteadused (ISC 42), Füüsilised loodusteadused (ISC 44), Matemaatika ja statistika (ISC 46), Arvutiteadused (ISC 48), Tehnika, tootmine ja ehitus, Tehnikaalad (ISC 52), Tootmine ja töötlemine (ISC 54), Arhitektuur ja ehitus (ISC 58), Põllumajandus, metsandus ja kalandus (ISC 62), Veterinaaria (ISC 64), Tervis ja heaolu, Tervis (ISC 72), Sotsiaalteenused (ISC 76), Teenindus, Isikuteenindus (ISC 81), Transporditeenused (ISC 84), Keskkonnakaitse (ISC 85), Turvamine (ISC 86), Teadmata või määratlematu

Kohustuslik

Tabeli nimetus ja liigitus	Pealkiri ja kirjeldus
GRAD-Bologna	Lõpetajate/lõpetamiste arv (kolmanda taseme haridus) soo ja üksikasjaliku õppevaldkonna/õppesuuna järgi kooskõlas Bologna protsessi järgse kaheastmelise (bakalaureus/magister) ja Ph.D struktuuriga.
Liigitus	Kirjeldus
Haridusaste	Nende lõpetajate arv, kes järgivad Bologna struktuuri (või õppekava, mis annab samasuguse kraadi väljaspool Euroopat asuvates riikides), nende lõpetajate arv, kes järgivad õppekava, mille puhul ei ole Bologna struktuuri arvesse võetud (ISCED 1997 struktuuri kohased õppekavad) (või õppekava, mis annavad väljaspool Euroopat asuvates riikides muu kraadi)
Bologna struktuur	Alla 3-aastase kestusega õppekavad, mida siiski peetakse kolmanda taseme õppekavadeks ja Bologna struktuuri kuuluvateks (mis annavad esimese kraadi), 3–4-aastase kestusega õppekavad, mis annavad esimese kraadi, 4–6-aastase kogukestusega magistriõppekavad (mis annavad teise kraadi), pikaajalise kestusega õppekavad (5 aastat või kauem), mis annavad esimese kraadi ja mida peetakse Bologna struktuuri kuuluvateks, Ph.D ja muud doktoriõppe õppekavad.
— ISCED astmed	ISCED 5A annab esimese kraadi, kestus 3 kuni alla 5 aasta, ISCED 5A kestus 5 aastat või kauem (annab esimese kraadi), ISCED 5A (annab teise kraadi), ISCED 5B (annab esimese kvalifikatsiooni), ISCED 5B (annab teise kvalifikatsiooni), ISCED 6 (annab Ph.D/muu doktorikraadi/doktoriõppejärgse kraadi)
Üksikasjalik koolitusvaldkond/õppesuund	Koolitusvaldkondade/õppesuundade käsiraamat, 1999. aasta detsembri versioon

Vabatahtlik

Tabeli nimetus ja liigitus	Pealkiri ja kirjeldus
GRAD1	Lõpetajate arv (ISCED astmed 3 ja 4) haridusastme, õppekava lõppsihi, õppekava orientatsiooni, asutuse tüübi, soo ning soo alusel liigitatud õppeasutuste vahel liikuvate õpilaste ja välisõpilaste järgi
Liigitus	Kirjeldus
Lõpetaja tüüp	Lõpetajad, kes on välisriigi kodanikud aruandvas riigis, lõpetajad, kes on õppeasutuste vahel liikuvad õpilased aruandvas riigis
Haridusaste	Teise taseme haridus (ülemine aste) ISCED 3, teise taseme järgne, kolmanda taseme eelne haridus ISCED 4
— Õppekava lõppsiht	ISCED astmed 3A ja 3B, aste 3C, mille kestus on sarnane tavapärase astmete 3A või 3B õppekavaga, aste 3C, mis on lühema kestusega kui tavapärase astmete 3A või 3B õppekava, ISCED astmed 4A , 4B ja 4C.
— Õppekava orientatsioon	ISCED aste 3 üldharidus, aste 3 kutsekeskharidus, aste 3 kutseõpe, ISCED aste 4 üldharidus, aste 4 kutsekeskharidus, aste 4 kutseõpe
Sugu	Mehed, naised
Lõpetaja/liikuva õpilase tüüp	Lõpetajad, kes ei ole pärit aruandvast riigist
Haridusaste	Teise taseme haridus (ülemine aste) ISCED 3, teise taseme järgne, kolmanda taseme eelne haridus ISCED 4
— Õppekava lõppsiht	ISCED astmed 3A ja 3B, aste 3C, mille kestus on sarnane tavapärase astmete 3A või 3B õppekavaga, aste 3C, mis on lühema kestusega kui tavapärase astmete 3A või 3B õppekava
— Õppekava orientatsioon	ISCED aste 3 üldharidus, aste 3 kutsekeskharidus, aste 3 kutseõpe, ISCED aste 4 üldharidus, aste 4 kutsekeskharidus, aste 4 kutseõpe
Sugu	Mehed, naised
Asutuse tüüp	Riiklikud asutused, kõik eraasutused
— Sugu	Mehed, naised
Haridusaste	Teise taseme haridus (ülemine aste) ISCED 3, teise taseme järgne, kolmanda taseme eelne haridus ISCED 4
— Õppekava lõppsiht	ISCED astmed 3A ja 3B, aste 3C, mille kestus on sarnane tavapärase astmete 3A või 3B õppekavaga, aste 3C, mis on lühema kestusega kui tavapärase astmete 3A või 3B õppekava
— Õppekava orientatsioon	ISCED aste 3 üldharidus, aste 3 kutsekeskharidus, aste 3 kutseõpe, ISCED aste 4 üldharidus, aste 4 kutsekeskharidus, aste 4 kutseõpe
Vabatahtlik	

Tabeli nimetus ja liigitus	Pealkiri ja kirjeldus
GRAD2	Õpilaste arv (ISCED 3 ja 4) haridusastme, õppekava lõppsihi, õppekava orientatsiooni, vanuse ja soo järgi
Liigitus	Kirjeldus
Haridusaste	Teise taseme haridus (ülemine aste) ISCED 3, teise taseme järgne, kolmanda taseme eelne haridus ISCED 4
— Lõpetaja tüüp	Kõik lõpetajad, esmakordsed lõpetajad
— Õppekava lõppsiht	ISCED astmed 3A ja 3B, aste 3C, mille kestus on sarnane tavapärase astmete 3A või 3B õppekavaga, aste 3C, mis on lühema kestusega kui tavapärase astmete 3A või 3B õppekava, ISCED astmete 3A ja 3B esmakordsed lõpetajad, ISCED astmete 3A ja 3B ning astmete 3A või 3B õppekava tavapärase kestusega sarnase kestusega astme 3C esmakordsed lõpetajad, ISCED astmed 4A, 4B ja 4C.
— Õppekava orientatsioon	ISCED aste 3 üldharidus, aste 3 kutsekeskharidus, aste 3 kutseõpe, ISCED aste 4 üldharidus, aste 4 kutsekeskharidus, aste 4 kutseõpe
Sugu	Mehed, naised
— Vanus	Alla 11-aastased, 11–29-aastased (iga aasta eraldi), 30–34-aastased, 35–39-aastased, 40-aastased ja vanemad, vanus teadmata

Kohustuslik

Tabeli nimetus ja liigitus	Pealkiri ja kirjeldus
GRAD3	Lõpetajate arv (ISCED astmed 5 ja 6) haridusastme, õppekava lõppsihi, kogukestuse, asutuse tüübi, soo ning soo alusel liigitatud õppeasutuste vahel liikuvate üliõpilaste ja välisüliõpilaste järgi
Liigitus	Kirjeldus
Lõpetaja tüüp/päritolu	Lõpetajad, kes on õppeasutuste vahel liikuvad üliõpilased aruandvas riigis
Haridusaste	ISCED aste 5A, - aste 5B, - aste 6
— Õppekava lõppsiht	ISCED aste 5A esimene kraad kogukestuse järgi, - aste 5A teine ja kõrgem kraad kogukestuse järgi, - aste 5B esimene kvalifikatsioon kogukestuse järgi, - aste 5B teine ja kõrgem kvalifikatsioon kogukestuse järgi, - aste 6 Ph.D/muu doktorikraad, - aste 6 doktoriõppejärgne kraad.
— Kogukestus	ISCED aste 5A esimene kraad 3 aastat kuni alla 5 aasta, - aste 5A esimene kraad 5–6 aastata, aste 5A esimene kraad üle 6 aasta, aste 5A teine ja kõrgem kraad alla 5 aasta, aste 5A teine ja kõrgem kraad alla 5–6 aasta, aste 5A teine ja kõrgem kraad üle 6 aasta, ISCED aste 5A esimene kraad 3 aastat kuni alla 5 aasta, - aste 5A esimene kraad 5–6 aastata, aste 5A esimene kraad üle 6 aasta, aste 5B esimene kvalifikatsioon 2 aastat kuni alla 3 aasta, aste 5B esimene kvalifikatsioon 3 aastat kuni alla 5 aasta, aste 5B esimene kvalifikatsioon üle 5 aasta, aste 5B teine ja kõrgem kvalifikatsioon 3 aastat kuni alla 5 aasta, aste 5B teine ja kõrgem kvalifikatsioon 5 aastat või kauem
Sugu	Mehed, naised

Liigitus	Kirjeldus
Lõpetaja tüüp/kodakondsus	Lõpetajad, kes on välisriigi kodanikud aruandvas riigis
Haridusaste	ISCED aste 5A, - aste 5B, - aste 6
— Õppekava lõppsiht	ISCED aste 5A esimene kraad kogukestuse järgi, - aste 5A teine ja kõrgem kraad kogukestuse järgi, - aste 5B esimene kvalifikatsioon kogukestuse järgi, - aste 5B teine ja kõrgem kvalifikatsioon kogukestuse järgi, - aste 6 Ph.D/muu doktorikraad, - aste 6 doktoriõppejärgne kraad.
— Kogukestus	ISCED aste 5A esimene kraad 3 aastat kuni alla 5 aasta, - aste 5A esimene kraad 5–6 aastata, aste 5A esimene kraad üle 6 aasta, aste 5A teine ja kõrgem kraad alla 5 aasta, aste 5A teine ja kõrgem kraad alla 5–6 aasta, aste 5A teine ja kõrgem kraad üle 6 aasta, ISCED aste 5A esimene kraad 3 aastat kuni alla 5 aasta, - aste 5A esimene kraad 5–6 aastata, aste 5A esimene kraad üle 6 aasta, aste 5B esimene kvalifikatsioon 2 aastat kuni alla 3 aasta, aste 5B esimene kvalifikatsioon 3 aastat kuni alla 5 aasta, aste 5B esimene kvalifikatsioon üle 5 aasta, aste 5B teine ja kõrgem kvalifikatsioon 3 aastat kuni alla 5 aasta, aste 5B teine ja kõrgem kvalifikatsioon 5 aastat või kauem
Sugu	Mehed, naised
Asutuse tüüp	Riiklikud asutused, kõik eraasutused
Haridusaste	ISCED aste 5A, - aste 5B, - aste 6
— Õppekava lõppsiht	ISCED aste 5A esimene kraad kogukestuse järgi, - aste 5A teine ja kõrgem kraad kogukestuse järgi, - aste 5B esimene kvalifikatsioon kogukestuse järgi, - aste 5B teine ja kõrgem kvalifikatsioon kogukestuse järgi, - aste 6 Ph.D/muu doktorikraad, - aste 6 doktoriõppejärgne kraad.
— Kogukestus	ISCED aste 5A esimene kraad 3 aastat kuni alla 5 aasta, - aste 5A esimene kraad 5–6 aastata, aste 5A esimene kraad üle 6 aasta, aste 5A teine ja kõrgem kraad alla 5 aasta, aste 5A teine ja kõrgem kraad alla 5–6 aasta, aste 5A teine ja kõrgem kraad üle 6 aasta, ISCED aste 5A esimene kraad 3 aastat kuni alla 5 aasta, - aste 5A esimene kraad 5–6 aastata, aste 5A esimene kraad üle 6 aasta, aste 5B esimene kvalifikatsioon 2 aastat kuni alla 3 aasta, aste 5B esimene kvalifikatsioon 3 aastat kuni alla 5 aasta, aste 5B esimene kvalifikatsioon üle 5 aasta, aste 5B teine ja kõrgem kvalifikatsioon 3 aastat kuni alla 5 aasta, aste 5B teine ja kõrgem kvalifikatsioon 5 aastat või kauem
Sugu	Mehed, naised

Vabatahtlik

Tabeli nimetus ja liigitus	Pealkiri ja kirjeldus
GRAD4	Lõpetajate arv (ISCED 5 ja 6) haridusastme, õppekava lõppsihi, kogukestuse, vanuse ja soo järgi
Liigitus	Kirjeldus
Haridusaste	Kõik ISCED astmete 5 ja 6 lõpetajad: ISCED 5A, ISCED 5B, ISCED 6 esmakordsed lõpetajad (topeltarvestuseta): ISCED 5A, ISCED 5B
— Õppekava lõppsiht	ISCED aste 5A esimene kraad kogukestuse järgi, - aste 5A teine ja kõrgem kraad kogukestuse järgi, - aste 5B esimene kvalifikatsioon kogukestuse järgi, - aste 5B teine ja kõrgem kvalifikatsioon kogukestuse järgi, - aste 6 Ph.D/muu doktorikraad, - aste 6 doktoriõppejärgne kraad esmakordsed ISCED 5A lõpetajad (topeltarvestuseta) kokku kogukestuse järgi, ISCED 5B kokku

Liigitus	Kirjeldus
— Kogukestus	ISCED aste 5A esimene kraad 3 aastat kuni alla 5 aasta, - aste 5A esimene kraad 5–6 aastata, aste 5A esimene kraad üle 6 aasta, aste 5A teine ja kõrgem kraad alla 5 aasta, aste 5A teine ja kõrgem kraad alla 5–6 aasta, aste 5A teine ja kõrgem kraad üle 6 aasta, ISCED aste 5A esimene kraad 3 aastat kuni alla 5 aasta, - aste 5A esimene kraad 5–6 aastata, aste 5A esimene kraad üle 6 aasta, aste 5B esimene kvalifikatsioon 2 aastat kuni alla 3 aasta, aste 5B esimene kvalifikatsioon 3 aastat kuni alla 5 aasta, aste 5B esimene kvalifikatsioon üle 5 aasta, aste 5B teine ja kõrgem kvalifikatsioon 3 aastat kuni alla 5 aasta, aste 5B teine ja kõrgem kvalifikatsioon 5 aastat või kauem, esmakordsed ISCED 5A lõpetajad (topeltarvestuseta) 3 aastat kuni alla 5 aasta, esmakordsed ISCED 5A lõpetajad (topeltarvestuseta) 5–6 aastat, esmakordsed ISCED 5A lõpetajad (topeltarvestuseta) üle 6 aasta
Sugu	Mehed, naised
— Vanus	Alla 15-aastased, 15–29-aastased (iga aasta eraldi), 30–34-aastased, 35–39-aastased, 40-aastased ja vanemad, vanus teadmata

Kohustuslik

Tabeli nimetus ja liigitus	Pealkiri ja kirjeldus
GRAD5	Lõpetajate arv haridusastme, õppekava orientatsiooni, soo ja õppevaldkonna/õppesuuna järgi
Liigitus	Kirjeldus
Haridusaste	ISCED aste 3, aste 4, - aste 5A, - aste 5B, - aste 6
— Õppekava orientatsioon	ISCED aste 3 kutseõppe/keskkutsehariduse kvalifikatsioon, - aste 4 kutseõppe/keskkutsehariduse kvalifikatsioon, -aste 5A esimene kraad 3 aastat kuni alla 5 aasta, - aste 5A esimene kraad 5–6 aastat, - aste 5A esimene kraad üle 6 aasta, - aste 5A teine ja kõrgem kraad,- aste 5B esimene kvalifikatsioon, - aste 5B teine ja kõrgem kvalifikatsioon, - aste 6 Ph.D/muu doktorikraad, - aste 6 doktoriõppejärgne kraad
Sugu	Mehed, naised
— Koolitusvaldkond/õppesuund	Õpetajakoolitus ja kasvatusedus (ISC 14), Õpetajakoolitus ja kasvatusedus (üldine) (ISC 141), Kasvatusteadus (ISC 142), Humanitaaria ja kunstid, Kunstid (ISC 21), Humanitaaria (ISC 22), Sotsiaalteadused, ärindus ja õigus, Sotsiaal- ja käitumisteadused (ISC 31), Ajakirjandus ja infolevi (ISC 32), Ärindus ja haldus (ISC 34), Õigus (ISC 38), Loodus- ja täppisteadused, Bioteadused (ISC 42), Füüsilised loodusteadused (ISC 44), Matemaatika ja statistika (ISC 46), Arvutiteadused (ISC 48), Tehnika, tootmine ja ehitus, Tehnikaalad (ISC 52), Tootmine ja töötlemine (ISC 54), Arhitektuur ja ehitus (ISC 58), Põllumajandus, metsandus ja kalandus (ISC 62), Veterinaaria (ISC 64), Tervis ja heaolu, Tervis (ISC 72), Sotsiaalteenused (ISC 76), Teenindus, Isikuteenindus (ISC 81), Transporditeenused (ISC 84), Keskkonnakaitse (ISC 85), Turvamine (ISC 86), Teadmata või määratlematu

Kohustuslik

Tabeli nimetus ja liigitus	Pealkiri ja kirjeldus
Keskmine kestus	Kolmanda tasandi õppekava keskmine kestus
Liigitus	Kirjeldus
Haridusaste	ISCED kolmas tase, ISCED aste 6
— Õppekava orientatsioon	ISCED aste 5A, - aste 5B, - aste 5A/6

Liigitus	Kirjeldus
Kestus aproksimatsiooni meetodil	
Valem	(eelnevalt määratletud)
Kestus ahelmeetodil	Esimesel õpinguaastal väljalangemiste puudumise tinglik tõenäosus, esimeselt õpinguaastalt teisele õpinguaastale siirdumise tinglik tõenäosus, teiselt õpinguaastalt kolmandale õpinguaastale siirdumise tinglik tõenäosus, kolmandalt õpinguaastalt neljandale õpinguaastale siirdumise tinglik tõenäosus, neljandalt õpinguaastalt viiendale õpinguaastale siirdumise tinglik tõenäosus, viiendalt õpinguaastalt kuuendale õpinguaastale siirdumise tinglik tõenäosus, kuuendalt õpinguaastalt seitsmendale õpinguaastale siirdumise tinglik tõenäosus, seitsmendalt õpinguaastalt kaheksandale õpinguaastale siirdumise tinglik tõenäosus, kaheksandalt õpinguaastalt üheksandale õpinguaastale siirdumise tinglik tõenäosus, üheksandalt õpinguaastalt kümnendale õpinguaastale siirdumise tinglik tõenäosus, kümnendalt õpinguaastalt üheteistkümnendale õpinguaastale siirdumise tinglik tõenäosus

Vabatahtlik. Andmeid tuleb koguda iga kolme aasta tagant.

Tabeli nimetus ja liigitus	Pealkiri ja kirjeldus
Lõpetamiste määr	2009. aasta uurimus kolmanda taseme hariduse lõpetamise määra kohta kohalike ja välisüliõpilaste hulgas

Liigitus	Kirjeldus
Esmakordne lõpetamine	
— Kogukestus	ISCED aste 5A esimene kraad 3 aastat kuni alla 5 aasta, - aste 5A esimene kraad 5–6 aastat, aste 5A esimene kraad üle 6 aasta, aste 5A teine ja kõrgem kvalifikatsioon (topeltarvestuseta), aste 5B esimene kvalifikatsioon 2 aastat kuni alla 3 aasta, aste 5B esimene kvalifikatsioon 3 aastat kuni alla 5 aasta, aste 5B esimene kvalifikatsioon üle 5 aasta, aste 5B esimene ja teine kvalifikatsioon (topeltarvestuseta)
Liikumine kolmanda taseme hariduses	
A ja B astme õppekavade vahel	Siirdumine astme 5A õppekavalt 5B õppekavale, siirdumine astme 5B õppekavalt 5A õppekavale
Lõpetajate arv	Nende 5A õppekava sisseastujate arv, kes ei täitnud 5A õppekava, kuid kes suunati ümber täitma 5B õppekava ning kes said 5B õppekava järgse esimese kraadi; selliste kolmanda taseme hariduse astme A lõpetajate arv, kes hakkavad pärast täitma 5B õppekava ning kes saavad 5B õppekava järgse esimese kraadi; nende 5B õppekava sisseastujate arv, kes ei täitnud 5B õppekava, kuid kes suunati ümber täitma 5A õppekava ning kes said 5A õppekava järgse esimese kraadi; nende kolmanda taseme hariduse astme B lõpetajate arv, kes hakkavad pärast täitma 5A õppekava ning kes saavad 5A õppekava järgse esimese kraadi.
Osalemise intensiivsus	Täiskoormuse ja osakoormusega õppijad kokku, täiskoormus, osakoormus
Lõpetamiste määr	(eelnevalt määratletud)

Vabatahtlik. Andmeid tuleb koguda iga kolme aasta tagant.

Tabeli nimetus ja liigitus	Pealkiri ja kirjeldus
Class 1	Klassikomplekti keskmine suurus haridusastme ja asutuse tüübi järgi
Liigitus	Kirjeldus
Haridusaste	Põhihariduse alumine aste (ISCED 1), põhihariduse ülemine aste (ISCED 2)
Asutuse tüüp	Riiklikud asutused, avalik-õiguslikud asutused, erakoolid
Klassikomplekti keskmine suurus	Õpilaste arv, klassiruumide arv

Vabatahtlik

Tabeli nimetus ja liigitus	Pealkiri ja kirjeldus
PERS_ENRL2	Nende (üli)õpilaste arv, kelle puhul on katvust kohandatud haridustöötajaid käsitleva statistikaga haridusastme, õppekava orientatsiooni, õppekava lõppsihi, asutuse tüübi ja õpingute tüübi järgi
Liigitus	Kirjeldus
Haridusaste	ISCED aste 0, - aste 1, - aste 2, - aste 3, - aste 4, - aste 5/6, astme järgi liigitamata
— Õppekava orientatsioon	ISCED aste 1, aste 2, aste 3 üldharidus, aste 3 kutsekeskharidus/kutseõpe, aste 4 üldharidus, aste 4 kutsekeskharidus/kutseõpe, aste 5B, aste 5A/6
— Õppekava orientatsioon/asukoht	ISCED aste 3 koolipõhine kutsekeskharidus ja kutseõpe, - aste 3 kooli- ja töökohapõhine kutsekeskharidus ja kutseõpe, - aste 4 koolipõhine kutsekeskharidus ja kutseõpe, - aste 4 kooli- ja töökohapõhine kutsekeskharidus ja kutseõpe
Asutuse tüüp	Riiklikud asutused, kõik eraasutused
— Õpingute tüüp	Täiskoormus, osakoormus, täiskoormuse ekvivalendid

Kohustuslik. Read C4–C9 avalik-õiguslike ja eraasutuste puhul vabatahtlikud. Veerud 9 ja 10 (ISCED astme 3 kooli- ning kooli- ja töökohapõhise kutseõppe ja kutsekeskhariduse õppekava puhul), veerud 14 ja 15 (ISCED astme 4 kooli- ning kooli- ja töökohapõhise kutseõppe ja kutsekeskhariduse õppekava puhul) vabatahtlikud.

Tabeli nimetus ja liigitus	Pealkiri ja kirjeldus
PERS1	Õpetajad (ISCED 0–4) ja õppejõud (ISCED 5 ja 6) haridusastme, õppekava orientatsiooni, soo, vanuse, asutuse tüübi ja töösuhte liigi järgi
Liigitus	Kirjeldus
Haridusaste	ISCED aste 0, - aste 1, - aste 2, - aste 3, - aste 4, - aste 5, - aste 6, astme järgi liigitamata

Liigitus	Kirjeldus
— Õppekava orientatsioon	ISCED aste 3 üldharidus, aste 3 klassipõhine kutsekeskharidus/kutseõpe, aste 3 kooli- ja töökohapõhine kutsekeskharidus/kutseõpe, aste 4 üldharidus, aste 4 koolipõhine kutsekeskharidus/kutseõpe, aste 4 kooli- ja töökohapõhine kutsekeskharidus/kutseõpe, aste 5B, astmed 5A ja 6.
Sugu	Mehed, naised
— Vanus	Alla 25-aastased, 25–29-aastased, 30–34-aastased, 35–39-aastased, 40–44-aastased, 45–49-aastased, 50–54-aastased, 55–59-aastased, 60–64-aastased, 65 aastased ja vanemad, vanus teadmata
Töösuhte liik	Täiskoormus, osakoormus, täiskoormuse ekvivalendid
— Sugu	Mehed, naised
Asutuse tüüp	Riiklikud asutused, kõik eraasutused
— Töösuhte liik	Täiskoormus, osakoormus, täiskoormuse ekvivalendid

Kohustuslik. Read A54–A61 avalik-õiguslike ja eraasutuste puhul vabatahtlikud. Veerud 9 ja 10 (ISCED astme 3 kooli- ning kooli- ja töökohapõhise kutseõppe ja kutsekeskhariduse õppekava puhul) ning veerud 14 ja 15 (ISCED astme 4 kooli- ning kooli- ja töökohapõhise kutseõppe ja kutsekeskhariduse õppekava puhul) vabatahtlikud (mõlemal juhul read A1–A36).

Tabeli nimetus ja liigitus	Pealkiri ja kirjeldus
PERS2	ISCED 0–3 astmete juhtiv personal ja õpetajate abid
Liigitus	Kirjeldus
Haridusaste	ISCED aste 0, - aste 1, - aste 2, - aste 3, - kombineeritud astmed 1 ja 2, - kombineeritud astmed 2 ja 3
Kooli juhtiv personal	
— Sugu	Mehed, naised
— Töösuhte liik	Täiskoormus, osakoormus, täiskoormuse ekvivalendid
Õpetajate abid	
— Sugu	Mehed, naised
— Töösuhte liik	Täiskoormus, osakoormus, täiskoormuse ekvivalendid

Vabatahtlik

Tabeli nimetus ja liigitus	Pealkiri ja kirjeldus
FIN_ENRL2	Nende (üli)õpilaste arv, kelle puhul on katvust kohandatud hariduse rahastamist käsitleva statistikaga haridusastme, õppekava orientatsiooni, õppekava lõppsihi, asutuse tüübi ja õpingute tüübi järgi
Liigitus	Kirjeldus
Haridusaste	ISCED aste 0, - aste 1, - aste 2, - aste 3, - aste 4, - aste 5, - aste 6, astme järgi liigitamata
— Õppekava orientatsioon	ISCED aste 2 üldharidus, aste 2 kutsekeskharidus/ kutseõpe, aste 3 üldharidus, aste 3 kutsekeskharidus/kutseõpe, aste 4 üldharidus, aste 4 kutsekeskharidus/ kutseõpe, aste 5B, aste 5A/6
Asutuse tüüp	Riiklikud asutused, kõik eraasutused
— Õpingute tüüp	Täiskoormus, osakoormus, täiskoormuse ekvivalendid

Kohustuslik. Read C4–C9 avalik-õiguslike ja eraasutuste puhul vabatahtlik. Veerud 4, 5, 7, 8, 11, 12, 13, 14 vabatahtlikud. Veeu 10 võib esitada koos veeruga 9.

Tabeli nimetus ja liigitus	Pealkiri ja kirjeldus
FINANCE1	Hariduskulud haridusastme, allika ja tehingu tüübi järgi
Liigitus	Kirjeldus
Haridusaste	ISCED aste 0, - aste 1, - aste 2, - aste 3, - aste 4, - aste 5/6
— Õppekava orientatsioon	ISCED aste 2 üldharidus, aste 2 kutsekeskharidus/ kutseõpe, aste 3 üldharidus, aste 3 kutsekeskharidus/kutseõpe, aste 4 üldharidus, aste 4 kutsekeskharidus/ kutseõpe, aste 5B, aste 5A/6
Allikas (1)	Keskvalitsuse kulud, piirkondlike omavalitsuste kulud, kohalike omavalitsuste kulud
— tehingu tüüp (1)	Riiklike asutuste otsekulud, eraasutuste otsekulud, siirded piirkondlikele omavalitsustele (neto), siirded kohalikele omavalitsustele (neto), (üli)õpilaste/leibkondade stipendiumid ja muud toetused, õppelaenu, siirded ja maksed muudele erasektori üksustele
Allikas (2)	Rahastamisvahendid rahvusvahelistelt organisatsioonidelt ja muudest rahvusvahelistest allikatest
— Tehingu tüüp (2)	Rahvusvahelised otsemaksed riiklikele asutustele, rahvusvahelised otsemaksed eraasutustele, siirded rahvusvahelistest allikatest keskvalitsusele, siirded rahvusvahelistest allikatest piirkondlikele omavalitsustele, siirded rahvusvahelistest allikatest kohalikele omavalitsustele
Allikas (3)	Leibkondade kulud
— Tehingu tüüp (3)	Maksed riiklikele asutustele (neto), maksed eraasutustele (neto), maksed haridusasutuste otseste või kaudsete kaupade eest, maksed kaupade eest, mida ei ole osalemiseks otseselt vaja, maksed eraõppe eest
Allikas (4)	Muude erasektori üksuste kulud
— Tehingu tüüp (4)	(Üli)õpilaste/leibkondade stipendiumid ja muud toetused, õppelaenu

Kohustuslik. Ridade F1, F4, F6, F7, F8, H2, H3, H5B, H15, H16, H17, E2, E3, E5A, E5B üksikasjalikud jaotused on vabatahtlikud. Veerud 4, 5, 7, 8, 11, 12, 13, 14 on vabatahtlikud. Veeu 10 võib esitada koos veeruga 9.

Tabeli nimetus ja liigitus	Pealkiri ja kirjeldus
FINANCE2	Hariduskulud haridusastme, kulu liigi ja allika tüübi järgi
Liigitus	Kirjeldus
Haridusaste	ISCED aste 0, - aste 1, - aste 2, - aste 3, - aste 4, - aste 5/6
— Õppekava orientatsioon	ISCED aste 2 üldharidus, aste 2 kutsekeskharidus/ kutseõpe, aste 3 üldharidus, aste 3 kutsekeskharidus/kutseõpe, aste 4 üldharidus, aste 4 kutsekeskharidus/kutseõpe, aste 5B, aste 5A/6
Riiklike asutuste kulud	
— jooksvad kulud personalikulud (1)	— õpetajad, - muu pedagoogiline, haldus- ja elukutseline personal + tugipersonal
— jooksvad kulud personalikulud (2)	— töötasud, pensionikulud, muud kui töötasuga seotud kulud
— muud jooksvad kulud	
— kapitalikulud	
— kohandamine vahendite seisu muutustega	
— kulutused riiklike asutuste abiteenustele	
— kulutused riiklike asutuste abiteenustele	
Kõikide eraasutuste kulutused	
— jooksvad personalikulud kokku	
— muud kogukulud, v.a jooksvad personalikulud	
— kapitalikulud kokku	
— kohandamine vahendite seisu muutustega	
— kogukulutused eraasutuste abiteenustele	
— kogukulutused eraasutuste teadus- ja arendustegevusele	

Kohustuslik. Read X1, X5, X7, X8, X9 pluss Y1–Y40 ja Z1–Z40 vabatahtlikud (avalik-õiguslike ja eraasutuste puhul). Veerud 4, 5, 7, 8, 11, 12, 13, 14 on vabatahtlikud. Veeru 10 võib esitada koos veeruga 9.

Tabeli nimetus ja liigitus	Pealkiri ja kirjeldus
REGIO1	(Üli)õpilaste arv haridusastme, õppekava orientatsiooni, soo ja piirkonna järgi
Liigitus	Kirjeldus
Haridusaste	ISCED aste 0, - aste 1, - aste 2, - aste 3, - aste 4, - aste 5, - aste 6
— Õppekava orientatsioon	ISCED aste 3 üldharidus, aste 3 kutsekeskharidus/kutseõpe, aste 4 üldharidus, aste 4 kutsekeskharidus/kutseõpe, - aste 5A, aste 5B
Sugu	Mehed, naised
— Piirkond	NUTS klassifikatsiooni 2. tasand kõikide riikide puhul, v.a Saksamaa ja Ühendkuningriik (NUTS 1. tasand). Piirkondlikke andmeid ei pea esitama Eesti, Küpros, Läti, Leedu, Luksemburg, Malta, Island and Liechtenstein (nendes riikides NUTS klassifikatsiooni 2. tasand puudub)

Kohustuslik

Tabeli nimetus ja liigitus	Pealkiri ja kirjeldus
REGIO2	Õppijate arv vanuse, soo ja piirkonna järgi
Liigitus	Kirjeldus
Vanus	Alla 3-aastased, 3–29-aastased (iga aasta eraldi), 30–34-aastased, 35–39-aastased, 40-aastased ja vanemad, vanus teadmata
Sugu	Mehed, naised
— Piirkond	NUTS klassifikatsiooni 2. tasand kõikide riikide puhul, v.a Saksamaa ja Ühendkuningriik (NUTS 1. tasand). Piirkondlikke andmeid ei pea esitama Eesti, Küpros, Läti, Leedu, Luksemburg, Malta, Island and Liechtenstein (nendes riikides NUTS klassifikatsiooni 2. tasand puudub)

Kohustuslik

Tabeli nimetus ja liigitus	Pealkiri ja kirjeldus
ENRLLNG1	Õpilaste arv haridusastme, õppekava orientatsiooni ja õpitavate võõrkeelte järgi
Liigitus	Kirjeldus
Haridusaste	ISCED aste 1, - aste 2, - aste 3
— Õppekava orientatsioon	ISCED – aste 3 üldharidus, - aste 3 kutsekeskharidus/kutseõpe
Võõrkeeled	bulgaaria, tšehhi, taani, inglise, hollandi, eesti, soome, prantsuse, saksa, kreeka, ungari, iiri, itaalia, läti, leedu, malta, poola, portugali, rumeenia, slovaki, sloveeni, hispaania, rootsi, araabia, hiina, jaapani, vene, muud võõrkeeled
Vastav õpilaste arv	

Kohustuslik. Veerud 4 ja 5 (ISCED astme 3 üldhariduse ning kutsekeskhariduse ja kutseõppe puhul) vabatahtlikud.

Tabeli nimetus ja liigitus	Pealkiri ja kirjeldus
ENRLLNG2	Õpilaste arv haridusastme, õppekava orientatsiooni, vanuse ja õpitavate võõrkeelte järgi
Liigitus	Kirjeldus
Haridusaste	ISCED aste 1, - aste 2, - aste 3
— Õppekava orientatsioon	ISCED – aste 3 üldharidus, - aste 3 kutsekeskharidus/kutseõpe
Võõrkeelte arv	Võõrkeelt ei õpita, üks võõrkeel, kaks või enam võõrkeelt
Vanus	Alla 6-aastased, 6–19-aastased (iga aasta eraldi), 20-aastased või vanemad, vanuse järgi liigitamata
Vastav õpilaste arv	

Kohustuslik. Read A2–A18 vabatahtlikud, veerud 13–16 (ISCED astme 3 kutsekeskhariduse ja kutseõppe puhul) vabatahtlik.

Tabeli nimetus ja liigitus	Pealkiri ja kirjeldus
ISCMAP_PROGR	Riiklike õppekavade kaardistamine
Liigitus	Kirjeldus
Veeru pealkiri	<p>Col. 1 Õppekava number (prog.<ISCED level>.<number within level>)</p> <p>Col. 2 Õppekava väljatöötamise aasta</p> <p>Col. 3 ISCED aste</p> <p>Col. 4 Õppekava tüüp või lõppsiht</p> <p>Col. 5 Õppekava orientatsioon</p> <p>Col. 6 Teoreetiline kogukestus ISCED astmel 5</p> <p>Col. 7 Positsioon riiklikus kraadi- ja kvalifikatsioonisüsteemis</p> <p>Col. 8 Positsioon kolmanda tasandi hariduse struktuuris (bakalaureus-magister-Ph.D)</p> <p>Col. 9 Märkused õppekavade kohta, mis ulatuvad üle ISCED astmete või alakategooriate</p> <p>Col. 10 Õppekava nimetus riigikeeles</p> <p>Col. 11 Õppekava nimetus inglise keeles</p>

Liigitus	Kirjeldus
	Col. 12 Minimaalne sisseastumisnõue (ISCED aste või muu)
	Col. 13 Peamised diplomid, tunnistused ja sertifikaadid
	Col. 14 „ISCMAP-QUAL” tabelis märgitud kvalifikatsiooni kood
	Col. 15 Teoreetiline alustamisvanus
	Col. 16 Õppekava teoreetiline kestus
	Col. 17 Teoreetiline kumulatiivne õpiaeg õppekava täitmisel aastates
	Col. 18 Vaatlusaluse õppekava seotus tööga (jah/ei)
	Col. 19 Kas õppekava on loodud konkreetselt täiskasvanutele? (jah/ei)
	Col. 20 Kas õppekava on loodud konkreetselt osakoormusega õppeks? (jah/ei)
	Col. 21 Kas vaatlusaluse õppekava statistika kajastub UOE andmekogumises (jah/ei/osaliselt)
	Col. 22 Kas vaatlusaluse õppekava statistika kajastub UOE finantstabelites (jah/ei/osaliselt)
	Col. 23 (Üli)õpilaste arv
	Col. 24 Märkused

Vabatahtlik

Tabeli nimetus ja liigitus	Pealkiri ja kirjeldus
ISCMAP_QUAL	Riikliku kvalifikatsioonisüsteemi kaardistamine
Liigitus	Kirjeldus
Veeru pealkiri	Col. 1 Kvalifikatsiooni number (qual.<number within level>)
	Col. 2 Kvalifikatsiooni loomise aasta
	Col. 3 Kvalifikatsiooni ISCED tase
	Col. 4 Lõppsiht (A/B/C)

Liigitus	Kirjeldus
	Col. 5 Nimetus riigikeeles
	Col. 6 Nimetus inglise keeles
	Col. 7 Õppekavad, mis viivad vaatlusaluse kvalifikatsioonini
	Col. 8 Lõpueksam (jah/ei)
	Col. 9 Eksamid õppekava täitmise ajal (jah/ei)
	Col. 10 Kindlaksmääratud arv õppetunde JA eksam (jah/ei)
	Col. 11 Hinnang (protsentides) kui suure osa kohta kursusest tehakse eksam
	Col. 12 Ainult kindlaksmääratud õppetundide arv (jah/ei)
	Col. 13 Õppetunnid
	Col. 14 Erinõuded
	Col. 15 Kas kvalifikatsiooni saab ilma eriprogrammi registreerumata? (jah/ei)
	Col. 16 Millistel tingimustel?
	Col. 17 Kvalifikatsiooni määrav asutus(ed)
	Col. 18 Õppekavade numbrid
	Col. 19 Lõpetajate arv
	Col. 20 Õppekavade numbrid
	Col. 21 Lõpetajate arv
	Col. 22 Märkused

Vabatahtlik

II LISA

Andmete kvaliteedinõuded ja kvaliteedist teavitamise raamistik*Andmete kvaliteedinõuded*

Haridus- ja koolitussüsteeme käsitlevad andmed peavad kvaliteedinõuete kohaselt olema asjakohased, täpsed, ajakohased, õigeaegsed, kättesaadavad, selged, võrreldavad ja ühtsed.

Eelkõige peavad andmed olema kooskõlas määratluste ja põhimõtetega, mis on esitatud UNESCO/OECD/Eurostati üksikasjalikes suunistes, milles käsitletakse haridussüsteemide kohta andmete kogumist.

Kvaliteedist teavitamine

Komisjon (Eurostat) edastab igal aastal 3 kuud enne artikli 4 lõikes 2 osutatud edastamistähtaega liikmesriikidele kvaliteediaruande kavandid, mis on osaliselt eeltäidetud komisjonile (Eurostatile) kättesaadavate kvantitatiivsete näitajate ja muu teabega. Liikmesriigid esitavad komisjonile (Eurostat) artikli 4 lõikes 2 osutatud täidetud kvaliteediaruande.

Kvaliteediaruanne koosneb järgmistest 7 osast: (üli)õpilased, sisseastujad, lõpetajad/lõpetamised, finants, õpitavad võõrkeeled ja (üli)õpilaste piirkondlikud andmed.

Kvaliteediaruanne käsitleb seda, kas täidetakse asjakohasuse, täpsuse, ajakohasuse, õigeaegsuse, kättesaadavuse, selguse, võrreldavuse ja ühtsuse nõudeid.

Eelkõige käsitleb kvaliteediaruanne seda, kas järgitakse määratlusi ja põhimõtteid, mis on esitatud UNESCO/OECD/Eurostati üksikasjalikes suunistes, milles käsitletakse haridussüsteemide kohta andmete kogumist.

Kõrvalekalded määratlustest ja põhimõtetest, mis on esitatud UNESCO/OECD/Eurostati üksikasjalikes suunistes, milles käsitletakse haridussüsteemide kohta andmete kogumist, dokumenteeritakse ja neid selgitatakse ning võimaluse korral kvantifitseeritakse.

Eelkõige esitavad liikmesriigid teabe I lisas kirjeldatud tabelite puhul kasutatud allikate kohta ning tabelite ja liigituste puhul kasutatud arvestustest ning kontrollimistest tuleb selgesti teada anda.

KOMISJONI MÄÄRUS (EL) nr 89/2011,**2. veebruar 2011,****millega kehtestatakse kindlad impordiväärtused, et määrata kindlaks teatava puu- ja köögivilja hind piiril**

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse nõukogu 22. oktoobri 2007. aasta määrust (EÜ) nr 1234/2007, millega kehtestatakse põllumajandusturgude ühine korraldus ning mis käsitleb teatavate põllumajandustoodete erisätteid (ühise turukorralduse ühtne määrus) ⁽¹⁾,võttes arvesse komisjoni 21. detsembri 2007. aasta määrust (EÜ) nr 1580/2007, millega kehtestatakse nõukogu määruste (EÜ) nr 2200/96, (EÜ) nr 2201/96 ja (EÜ) nr 1182/2007 rakenduseeskirjad puu- ja köögiviljasektoris, ⁽²⁾ eriti selle artikli 138 lõiget 1,

ning arvestades järgmist:

Määruses (EÜ) nr 1580/2007 on sätestatud vastavalt mitme-poolsete kaubandusläbirääkimiste Uruguay vooru tulemustele kriteeriumid, mille alusel kehtestab komisjon kindlad impordiväärtused kolmandatest riikidest importimisel kõnealuse määruse XV lisa A osas osutatud toodete ja ajavahemike puhul,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Käesoleva määruse lisas määratakse kindlaks määruse (EÜ) nr 1580/2007 artikliga 138 ette nähtud kindlad impordiväärtused.

Artikkel 2

Käesolev määrus jõustub 3. veebruaril 2011.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 2. veebruar 2011

*Komisjoni nimel,
presidendi eest**põllumajanduse ja maaelu arenduse peadirektor*

José Manuel SILVA RODRÍGUEZ

⁽¹⁾ ELT L 299, 16.11.2007, lk 1.⁽²⁾ ELT L 350, 31.12.2007, lk 1.

LISA

Kindlad impordiväärtused, et määrata kindlaks teatava puu- ja köögivilja hind piiril

(EUR/100 kg)

CN-kood	Kolmanda riigi kood ⁽¹⁾	Kindel impordiväärtus
0702 00 00	IL	116,3
	JO	85,0
	MA	59,8
	TN	125,1
	TR	100,8
	ZZ	97,4
0707 00 05	JO	86,2
	MA	100,1
	TR	175,4
	ZZ	120,6
0709 90 70	MA	56,6
	TR	133,1
	ZZ	94,9
0709 90 80	EG	82,2
	ZZ	82,2
0805 10 20	AR	41,5
	BR	41,5
	EG	54,1
	IL	67,8
	MA	52,0
	TN	54,5
	TR	70,6
	ZA	41,5
	ZZ	52,9
0805 20 10	IL	162,8
	MA	77,2
	TR	79,6
	ZZ	106,5
0805 20 30, 0805 20 50, 0805 20 70, 0805 20 90	CN	57,9
	EG	57,7
	IL	98,7
	JM	91,5
	MA	88,7
	PK	51,1
	TR	67,0
	US	79,6
	ZZ	74,0
	0805 50 10	AR
EG		41,5
TR		56,6
UY		45,3
ZZ		47,2
0808 10 80	BR	55,2
	CA	96,6
	CL	90,0
	CN	86,6
	MK	42,6
	US	126,3
	ZZ	82,9
0808 20 50	CN	76,0
	US	108,9
	ZA	96,8
	ZZ	93,9

⁽¹⁾ Riikide nomenklatuur on sätestatud komisjoni määruses (EÜ) nr 1833/2006 (ELT L 354, 14.12.2006, lk 19). Kood „ZZ” tähistab „muud päritolu”.

OTSUSED

KOMISJONI OTSUS,

2. veebruar 2011,

millega antakse luba *shiitake-seene (Lentinula edodes)* mütseelist saadud ekstrakti turuleviimiseks toidu uuendkoostisosana Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 258/97 alusel

(teatavaks tehtud numbri K(2011) 442 all)

(Ainult ingliskeelne tekst on autentne)

(2011/73/EL)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. jaanuari 1997. aasta määrust (EÜ) nr 258/97 uuendtoidu ja toidu uuendkoostisosade kohta, ⁽¹⁾ eriti selle artiklit 7,

ning arvestades järgmist:

- (1) 19. detsembril 2007 esitas äriühing GlycaNova Norge AS Ühendkuningriigi pädevatele ametiasutustele taotluse *shiitake-seene (Lentinula edodes)*, varem *Lentinus edodes* mütseelist saadud ekstrakti turule viimiseks toidu uuendkoostisosana.
- (2) 3. novembril 2008 esitas Ühendkuningriigi pädev toidu-hindamisasutus esmase hindamisaruande. Selles aruandes jõuti järeldusele, et *seene Lentinula edodes* mütseelist saadud ekstrakti kasutamist toidu koostisosana võib lubada.
- (3) Komisjon edastas esmase hindamisaruande kõigile liikmesriikidele 7. jaanuaril 2009.
- (4) Määruse (EÜ) nr 258/97 artikli 6 lõikes 4 sätestatud 60päevase ajavahemiku jooksul esitati kooskõlas kõnealuse sättega põhjendatud vastuväited toote turustamise kohta.
- (5) Seepärast konsulteeriti 24. septembril 2009 Euroopa Toiduohutusametiga (EFSA).
- (6) 9. juulil 2010 jõudis Euroopa Toiduohutusameti eritoidu, toitumise ja allergia komisjon oma teaduslikus seisukohas *seene Lentinula edodes* ekstrakti ohutuse kohta toidu uuendkoostisosana ⁽²⁾ järeldusele, et *seene Lentinula edodes*

mütseelist saadud ekstrakt on kavandatud kasutusviiside ja koguste korral ohutu.

- (7) Teadusliku hindamise põhjal on kindlaks tehtud, et *seene Lentinula edodes* mütseelist saadud ekstrakt vastab määruse (EÜ) nr 258/97 artikli 3 lõikes 1 sätestatud kriteeriumidele.
- (8) Käesoleva otsusega ettenähtud meetmed on kooskõlas toiduahela ja loomatervishoiu alalise komitee arvamusega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

I lisa kirjeldatud *seene Lentinula edodes* mütseelist saadud ekstrakti tohib viia liidu turule toidu uuendkoostisosana ja kasutada II lisa loetletud toitudes.

Artikkel 2

Nimetus, mis kantakse käesoleva otsusega lubatud *seene Lentinula edodes* mütseelist saadud ekstrakti sisaldava toidu märgistusele, on „*seene Lentinula edodes* ekstrakt” või „*shiitake-seene* ekstrakt”.

Artikkel 3

Käesolev otsus on adresseeritud äriühingule GlycaNova Norge AS, Oraveien 2, 1630 Gamle Fredrikstad, Norra.

Brüssel, 2. veebruar 2011

Komisjoni nimel
komisjoni liige
John DALLI

⁽¹⁾ EÜT L 43, 14.2.1997, lk 1.

⁽²⁾ EFSA Journal 2010; 8(7): 1685.

I LISA

Seene *Lentinula edodes* mütseelist saadud ekstrakti spetsifikatsioonid**Kirjeldus:**

Toidu uuendkoostisosa on fermenteerimisega kasvatatud, seene *Lentinula edodes* mütseelist saadud steriilne vesilahus. See on helepruun, nõrgalt hägune vedelik.

Lentinaan on β -(1-3) β -(1-6)-D-glükaan, mille molekulmass on umbes 5×10^5 aatommassiühikut, hargnevuse järk on 2/5 ja mis on tertsiaarstruktuurilt kolmikspiraal.

Seene *Lentinula edodes* mütseelist saadud ekstrakti koostis

Niiskus	98 %
Kuivaine	2 %
Vaba glükoos	vähem kui 20 mg/ml
Valgu üldsisaldus (*)	vähem kui 0,1 mg/ml
Lämmastikku sisaldavad koostisosad (**)	vähem kui 10 mg/ml
Lentinaan	0,8 – 1,2 mg/ml

(*) Bradfordi meetod

(**) Kjeldahli meetod

II LISA

Seene *Lentinula edodes* mütseelist saadud ekstrakti kasutusviisid

Kasutusrühm	Seene <i>Lentinula edodes</i> mütseelist saadud ekstrakti piinorm
Leivatooted	2 ml/100 g
Karastusjoogid	0,5 ml/100 ml
Valmistoidud	2,5 ml toidukorra kohta
Jogurtil põhinevad toidud	1,5 ml/100 ml
Toidulisandid, nagu on määratletud direktiivis 2002/46/EÜ ⁽¹⁾	2,5 ml päevadoosi kohta

⁽¹⁾ EÜT L 183, 12.7.2002, lk 51.

KOMISJONI OTSUS,

2. veebruar 2011,

millega muudetakse otsust 2003/248/EÜ seoses teatavate nõukogu direktiivi 2000/29/EÜ sätete suhtes kehtestatud ajutiste erandite kehtivuse pikendamisega Argentinast pärit ja istutamiseks ettenähtud maasikataimede (*Fragaria L.*), välja arvatud seemnete puhul

(teatavaks tehtud numbri K(2011) 447 all)

(2011/74/EL)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse nõukogu 8. mai 2000. aasta direktiivi 2000/29/EÜ taimedele või taimsetele saadustele kahjulike organismide ühendusse sissetoomise ja seal levimise vastu võetavate kaitsemeetmete kohta, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 15 lõiget 1,

ning arvestades järgmist:

- (1) Direktiivi 2000/29/EÜ alusel ei tohi liitu sisse tuua istutamiseks ettenähtud maasikataimi (*Fragaria L.*), välja arvatud seemneid, mis on pärit mujalt kui Euroopa riikidest, välja arvatud Vahemere riigid, Austraalia, Uus-Meremaa, Kanada ja Ameerika Ühendriikide mandriosas asuvad osariigid. Kõnealuse direktiiviga lubatakse siiski erandeid kõnealusest eeskirjast, kui on kindlaks tehtud, et kahjulike organismide levitamise ohtu ei ole.
- (2) Komisjoni otsusega 2003/248/EÜ ⁽²⁾ lubatakse liikmesriikidel Argentinast pärit ja istutamiseks ettenähtud maasikataimede (*Fragaria L.*), välja arvatud seemnete importimiseks kehtestada ajutisi erandeid direktiivi 2000/29/EÜ teatavatest sätetest.
- (3) Otsusega 2003/248/EÜ antud luba õigustavad asjaolud kehtivad endiselt ja puudub uus teave, mis tingiks erititingimuste uue läbivaatamise.
- (4) Komisjoni direktiiviga 2008/64/EÜ ⁽³⁾ jäeti direktiivi 2000/29/EÜ II lisa A osa II jao punktist c välja *Colletotrichum acutatum* Simmonds. Seepärast tuleks see organism jätta välja ka otsuse 2003/248/EÜ lisast.
- (5) Otsuse 2003/248/EÜ kohaldamisel saadud kogemuste põhjal on asjakohane pikendada kõnealuse loa kehtivust kümneks aastaks.

(6) Seepärast tuleks otsust 2003/248/EÜ vastavalt muuta.

(7) Käesoleva otsusega ettenähtud meetmed on kooskõlas alalise taimetervise komitee arvamusega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Otsust 2003/248/EÜ muudetakse järgmiselt:

1) otsuse 2003/248/EÜ artikli 1 teine lõik asendatakse järgmisega:

„Lõikes 1 sätestatud luba erandite kehtestamiseks (edaspidi „luba“) antakse vastavalt direktiivi 2000/29/EÜ I, II ja IV lisas ning lisaks käesoleva otsuse lisas sätestatud tingimustele ning seda kohaldatakse üksnes taimede suhtes, mis tuuakse liitu iga aasta 1. juunist 30. septembrini.”;

2) lisatakse artikkel 3a järgmises sõnastuses:

„Artikkel 3a

Käesolev otsus kaotab kehtivuse 30. septembril 2020.”;

3) lisa punkti 1 alapunkti c teine taane jäetakse välja.

Artikkel 2

Käesolev otsus on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel, 2. veebruar 2011

Komisjoni nimel
komisjoni liige
John DALLI

⁽¹⁾ EÜT L 169, 10.7.2000, lk 1.⁽²⁾ ELT L 93, 10.4.2003, lk 28.⁽³⁾ ELT L 168, 28.6.2008, lk 31.

KOMISJONI OTSUS,

2. veebruar 2011,

millega muudetakse otsust 2003/249/EÜ seoses teatavate nõukogu direktiivi 2000/29/EÜ sätete suhtes kehtestatud ajutiste erandite kehtivuse pikendamisega Tšiilist pärit ja istutamiseks ettenähtud maasikataimede (*Fragaria L.*), välja arvatud seemnete puhul

(teatavaks tehtud numbri K(2011) 477 all)

(2011/75/EL)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse nõukogu 8. mai 2000. aasta direktiivi 2000/29/EÜ taimedele või taimsetele saadustele kahjulike organismide ühendusse sissetoomise ja seal levimise vastu võetavate kaitsemeetmete kohta, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 15 lõiget 1,

ning arvestades järgmist:

- (1) Direktiivi 2000/29/EÜ alusel ei tohi liitu sisse tuua istutamiseks ettenähtud maasikataimi (*Fragaria L.*), välja arvatud seemneid, mis on pärit mujalt kui Euroopa riikidest, välja arvatud Vahemere riigid, Austraalia, Uus-Meremaa, Kanada ja Ameerika Ühendriikide mandriosas asuvad osariigid. Kõnealuse direktiiviga lubatakse siiski erandeid kõnealusest eeskirjast, kui on kindlaks tehtud, et kahjulike organismide levitamise ohtu ei ole.
- (2) Komisjoni otsusega 2003/249/EÜ ⁽²⁾ lubatakse liikmesriikidel Tšiilist pärit ja istutamiseks ettenähtud maasikataimede (*Fragaria L.*), välja arvatud seemnete importimiseks kehtestada ajutisi erandeid direktiivi 2000/29/EÜ teatavatest sätetest.
- (3) Otsusega 2003/249/EÜ antud luba õigustavad asjaolud kehtivad endiselt ja puudub uus teave, mis tingiks eritingimuste uue läbivaatamise.
- (4) Komisjoni direktiiviga 2008/64/EÜ ⁽³⁾ jäeti direktiivi 2000/29/EÜ II lisa A osa II jao punktist c välja *Colletotrichum acutatum* Simmonds. Seepärast tuleks see organism jätta välja ka otsuse 2003/249/EÜ lisast.
- (5) Otsuse 2003/249/EÜ kohaldamisel saadud kogemuste põhjal on asjakohane pikendada kõnealuse loa kehtivust kümneks aastaks.
- (6) Seepärast tuleks otsust 2003/249/EÜ vastavalt muuta.

- (7) Käesoleva otsusega ettenähtud meetmed on kooskõlas taimetervise alalise komitee arvamusega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Otsust 2003/249/EÜ muudetakse järgmiselt.

1. Otsuse 2003/249/EÜ artikli 1 teine lõik asendatakse järgmisega:

„Lõikes 1 sätestatud luba erandite kehtestamiseks (edaspidi „luba“) antakse vastavalt direktiivi 2000/29/EÜ I, II ja IV lisa ning lisaks käesoleva otsuse lisa sätestatud tingimustele ning seda kohaldatakse üksnes taimede suhtes, mis tuuakse liitu iga aasta 1. juunist kuni 30. septembrini.”

2. Lisatakse artikkel 3a järgmises sõnastuses:

„Artikkel 3a

Käesolev otsus kaotab kehtivuse 30. septembril 2020.”

3. Lisa punkti 1 alapunkti c teine taane jäetakse välja.

Artikkel 2

Käesolev otsus on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel, 2. veebruar 2011

Komisjoni nimel
komisjoni liige
John DALLI

⁽¹⁾ EÜT L 169, 10.7.2000, lk 1.⁽²⁾ ELT L 93, 10.4.2003, lk 32.⁽³⁾ ELT L 168, 28.6.2008, lk 31.

KOMISJONI OTSUS,

2. veebruar 2011,

millega lubatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 258/97 kohaselt viia toidu uendkoostisosana turule *Aspergillus niger*’ist saadud kitiinglükaani

(teatavaks tehtud numbri K(2011) 480 all)

(Ainult prantsuskeelne tekst on autentne)

(2011/76/EL)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. jaanuari 1997. aasta määrust (EÜ) nr 258/97 uuendtoidu ja toidu uendkoostisosade kohta, ⁽¹⁾ eriti selle artiklit 7,

ning arvestades järgmist:

- (1) Äriühing Kitozyme SA esitas 15. jaanuaril 2008. aastal Belgia pädevale ametiasutusele taotluse viia toidu uendkoostisosana turule *Aspergillus niger*’ist saadud kitiinglükaan.
- (2) 5. novembril 2008 esitas Belgia pädev toiduhindamisasutus oma esmase hindamisaruande. Kõnealuses aruandes tegi ta järelduse, et on vaja lisahindamist.
- (3) Komisjon edastas esmase hindamisaruande kõikidele liikmesriikidele 12. märtsil 2009. Mitu liikmesriiki esitas lisamärkusi.
- (4) Seepärast konsulteeriti 27. augustil 2009 Euroopa Toiduohutusametiga (EFSA).
- (5) 9. juulil 2010 jõudis EFSA kitiinglükaani kui toidu uendkoostisosa ohutust käsitlevas teaduslikus arvamuses ⁽²⁾ järeldusele, et *Aspergillus niger*’ist saadud kitiinglükaan on kavandatud kasutustingimustel ja kavandatud manustamistasete puhul ohutu.

(6) Teadusliku hindamise põhjal on kindlaks tehtud, et *Aspergillus niger*’ist saadud kitiinglükaan vastab määruse (EÜ) nr 258/97 artikli 3 lõikes 1 sätestatud kriteeriumidele.

(7) Käesoleva otsusega ettenähtud meetmed on kooskõlas toiduahela ja loomatervishoiu alalise komitee arvamusega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Aspergillus niger’ist saadud kitiinglükaani, nagu lisas määratletud, võib viia liidu turule toidu uendkoostisosana toidulisandites kasutamiseks ja selle maksimaalne annus on 5 g päevas.

Artikkel 2

Nimetus, mis kantakse käesoleva otsusega lubatud *Aspergillus niger*’ist saadud kitiinglükaani sisaldava toidu märgistusele, on „*Aspergillus niger*’ist saadud kitiinglükaan”.

Artikkel 3

Käesolev otsus on adresseeritud äriühingule Kitozyme SA, Rue Haute Claire, 4, Parc Industriel des Hauts-Sarts, Zone 2, 4040 Herstal, Belgia.

Brüssel, 2. veebruar 2011

Komisjoni nimel
komisjoni liige
John DALLI

⁽¹⁾ EÜT L 43, 14.2.1997, lk 1.

⁽²⁾ EFSA Journal 2010; 8(7): 1687.

LISA

ASPERGILLUS NIGER'I MÜTSEELIST SAADUD KITIINGLÜKAANI SPETSIFIKATSIOONID**Kirjeldus:**

Kitiinglukaan saadakse *Aspergillus niger*'i mütseelist, see on kollaka värvusega lõhnatu kergesti lenduv pulber. Selle kuivaainesisaldus on 90 % või rohkem.

Kitiinglukaan koosneb peamiselt kahest polüsahhariidist:

- kitiin, koosneb korduvatest N-atsetüül-D-glükoosamiiniühikutest (CASi nr 1398-61-4);
- β -(1,3)-glükaan, koosneb korduvatest D-glükoosiühikutest (CAS nr 9041-22-9).

<i>Aspergillus niger</i> 'ist saadud kitiinglukaan spetsifikatsioon	
Massikadu kuivatamisel	$\leq 10\%$
Kitiinglukaan	$\geq 90\%$
Kitiini ja glükaani suhe	30:70 kuni 60:40
Tuhk	$\leq 3\%$
Rasvad	$\leq 1\%$
Valgud	$\leq 6\%$

IV

(EÜ asutamislepingu, ELi lepingu ja Euratomi asutamislepingu kohaselt enne 1. detsembrist 2009 vastu võetud õigusaktid)

EFTA JÄRELEVALVEAMETI OTSUS

nr 205/09/COL,

8. mai 2009,

mis käsitleb põhimõtteliselt elujõuliste pankade ajutise rekaptaliseerimise kava, millega suurendada finantsstabiilsust ja reaalmajandusele laenamist (Norra)

EFTA JÄRELEVALVEAMET⁽¹⁾,

VÕTTES ARVESSE Euroopa Majanduspiirkonna lepingut,⁽²⁾ eriti selle artikleid 61–63 ning selle protokoll nr 26,

VÕTTES ARVESSE EFTA riikide vahelist järelevalveameti ja kohtu asutamise lepingut,⁽³⁾ eriti selle artiklit 24,

VÕTTES ARVESSE järelevalve- ja kohtulepingu protokoll nr 3 I osa artikli 1 lõiget 3 ja II osa artikli 4 lõiget 3⁽⁴⁾,

VÕTTES ARVESSE järelevalveameti suuniseid EMP lepingu artiklite 61 ja 62 kohaldamiseks ja tõlgendamiseks,⁽⁵⁾ eriti peatükki „Finantsasutuste rekaptaliseerimine praeguses finantskriisis: piirdumine minimaalselt vajaliku abiga ja kaitsemeetmed põhjendamatute konkurentsimoontuste vastu”⁽⁶⁾,

VÕTTES ARVESSE 14. juuli 2004. aasta otsust nr 195/04/COL protokoll nr 3 II osa artiklis 27 osutatud rakendussätete kohta⁽⁷⁾,

NING ARVESTADES JÄRGMIST:

I. ASJAOLUD

1. Menetlus

28. aprillil 2009 teatasid Norra ametiasutused kooskõlas protokoll nr 3 I osa artikli 1 lõikega 3 põhimõtteliselt elujõuliste

⁽¹⁾ Edaspidi „järelevalveamet”.

⁽²⁾ Edaspidi „EMP leping”.

⁽³⁾ Edaspidi „järelevalve- ja kohtuleping”.

⁽⁴⁾ Edaspidi „protokoll nr 3”.

⁽⁵⁾ Suunised EMP lepingu artiklite 61 ja 62 ning järelevalve- ja kohtulepingu protokoll nr 3 artikli 1 kohaldamiseks ja tõlgendamiseks, mille EFTA järelevalveamet võttis vastu ja andis välja 19. jaanuaril 1994 ning mis on avaldatud *Euroopa Liidu Teatajas* (edaspidi „EÜT” või „ELT”) L 231, 3.9.1994, lk 1, ja EMP kaasandes nr 32, 3.9.1994, lk 1. Edaspidi „riigiabi suunised”. Riigiabi suuniste ajakohastatud versioon on avaldatud järelevalveameti veebilehel: <http://www.efasurv.int/state-aid/legal-framework/state-aid-guidelines/>

⁽⁶⁾ Edaspidi „rekaptaliseerimise suunised”.

⁽⁷⁾ Otsus nr 195/04/COL, 14. juuli 2004, avaldatud: ELT L 139, 25.5.2006, lk 37, ja EMP kaasanne nr 26, 25.5.2006, lk 1, muudetud otsusega nr 319/05/COL, 14. detsember 2005, avaldatud: ELT C 286, 23.11.2006, lk 9, ja EMP kaasanne nr 57, 23.11.2006, lk 31.

pankade ajutise rekaptaliseerimise kavast, millega suurendada finantsstabiilsust ja reaalmajandusele laenamist (juhtum nr 516522)⁽⁸⁾.

2. Abimeetme eesmärk

Norra ametiasutused on selgitanud, et Norra majanduse ning pankade laenuandmispoliitika ja -tegevuse arengu suhtes valitseb suur ebakindlus. Riigi reaalmajandus ja finantsüsteem on väga suures vastastikus sõltuvuses. Kahjumi suurenemise kartusest tingitud soov vähendada riske võib ajendada pankasid piirama oma laenuandmistegevust. Välisõudluse vähenemise mõju Norra majandusele süvendab laenuingimuste karmistumine ettevõtete ja kodumajapidamiste jaoks, mis pärsib investeerimist ja tegutsemist reaalmajanduses ning võimendab üldise majandussurutise negatiivset mõju.

Norra ametiasutused on osutanud, et Norra keskpanga (*Norges Bank*) ja finantsinspeksiooni (*Kredittilsynet*) laenugevuse uuringud näitavad, et pangad on laenuingimusi oluliselt karmistanud eriti ettevõtete jaoks. Samuti nähtub neist, et pangad lähtuvad oma laenupoliitika läbivaatamisel peamiselt kapitali suhtarvudest. Praegu on Norra pangad rahaliselt elujõulised, kuid neil on vaja tugevdada oma põhikapitali, et nad saaksid jätkata laenude andmist tavapärasel tasemel.

Norra keskpank esitas 2008. aasta detsembris valitsusele soovitusi võtta meetmeid pankade elujõulisuse parandamiseks, et elavdada laenude andmist reaalmajandusele. Finantsinspeksioon kinnitas selle soovitusi.

Norra ametiasutused on selgitanud, et mõne Norra suurema panga põhikapitali suhtarv on suhteliselt madal ja seetõttu vajavad nad rekaptaliseerimist, et jätkata laenude andmist reaalmajandusele⁽⁹⁾. Ka väiksemad pangad, mille kapitali suhtarv on kõrge, võivad vajada täiendavat põhikapitali, et säilitada oma laenuandmistegevus senises mahus või suurendada seda kooskõlas teatatud abikava eesmärgiga. Norra ametiasutused on

⁽⁸⁾ Edaspidi „rekaptaliseerimiskava”.

⁽⁹⁾ 2008. aasta lõpu seisuga oli Norras 121 hoiupanka ja 18 kommertsbanka. Ligi 77 % Norra panga põhikapitali suhtarv oli üle 12 %. Kuid need olid põhiliselt väiksemad hoiupangad, kelle varad moodustasid kõikide pankade varadest ainult 11 %. Samas oli väga vähe neid panku, kelle põhikapitali suhtarv oli alla 7 %.

seisukohal, et teatavatel väikestel pankadel on enese finantseerimiseks vähem võimalusi ja suhteliselt kitsas laenuportfell. Seega ohustavad likviidsusriskid neid rohkem kui laiema äribaasiga pankasid. Nii et isegi kui nende kapitali suhtarv oli algselt kõrgem, võivad sellised tegurid viidata sellele, et nende põhikapital kuulub kiiremini kui teistel pankadel. Seepärast on Norra ametiasutused asunud seisukohale, et tulenevalt nii pangandussektori olukorrast kui ka Norra majanduse väljavaadetest on vaja riiklikku meetet, mis pakub põhimõtteliselt elujõuliste pankade rekapiitalseerimist, et taastada finantsstabiilsus ja suurendada reaalmajandusele laenamist.

Kava eesmärk on pakkuda pankadele I taseme kapitali,⁽¹⁰⁾ et tugevdada pankade olukorda nii, et nad saaksid säilitada oma laenuandmistegevuse tavapärasel tasemel. Kava on avatud ainult põhimõtteliselt elujõulistele pankadele ja on Norra ametiasutuste teatel koostatud eesmärgiga tagada laenude andmine reaalmajandusele, samal ajal vähendades konkurentsimoonutusi.

Rekapitalseerimiskava alusel on moodustatud riiklik finantseerimisfond (*Statens finansfond*),⁽¹¹⁾ mille eesmärk on pakkuda Norra pankadele ajutiselt I taseme kapitali⁽¹²⁾: fond ostab kas hübriidväärtapabereid või eeliskapitaliinstrumente panga taotluse alusel. Ostutingimused sätestatakse fondi ja panga vahel sõlmitava lepingus, kus määratletakse rekapiitalseerimise üksikasjad (nt nimiväärtus, summa, instrumendi intressimäär ja kava kasutamise lõpetamine).

3. Abimeetme riiklik õiguslik alus

Fondi loomise riiklik õiguslik alus on *Lov 6. mars 2009 nr. 12 om Statens finansfond*. Vastuvõtmisel on veel fondi ja selle tegevust käsitlev rakendusmäärus⁽¹³⁾.

4. Eelarve ja kestus

Norra keskpang korraldas 2008. aastal kuue Norra suurima panga suhtes makromajandusliku stressitesti. Testis rakendati negatiivset stsenaariumi, mis nägi ette tulemust, et pankade kahjum moodustab keskmiselt 2,3 % nende riskiga kaalutud varadest. Testi põhjal hindas Norra keskpang kümne suurima

panga rekapiitalseerimisvajaduse 34 miljardile Norra kroonile. Vastavalt sellele on fondile eraldatud piisavalt vahendeid (50 miljardit Norra krooni, ligi 5,1 miljardit eurot).

Kava on ajutine ning peaks jõustuma 2009. aasta mais, millest alates on fondil kuus kuud aega rekapiitalseerimist taotlevate pankadega lepingute sõlmimiseks. Taotluste esitamise tähtjaks määratakse 6 nädalat enne nimetatud kuuekuulise perioodi lõppu, et fondil oleks aega sõlmida leping taotleva pangaga enne kõnealuse perioodi lõppu 2009. aasta novembris. Sellel perioodil kaaluvad Norra ametiasutused ühtlasi seda, kas meetet on vaja kauemaks, ja vajaduse korral annavad kavast uuesti teada.

5. Rekapiitalseerimiskava

5.1. Abisaajad

Norra ametiasutused on selgitanud, et teatatud kava alusel antakse abi ainult rahaliselt elujõulistele Norra pankadele.

Norra finantsinspeksioon võtab endale kontrolliülesande ja otsustab, kas pank on kõlblik kavas osalema⁽¹⁴⁾. Oma korraliste järelevalveülesannete osana saab finantsinspeksioon pankadelt teavet nende laenuportfellide ja muude bilansielementide, nende äriplaanide ning nende enda hinnangute kohta tulevastele riskiteguritele. Kui pank taotleb fondilt kapitalisüsti, palutakse finantsinspeksioonilt hinnangut panga kavas osalemise kõlblikkusele. Määruse paragrahvi 2 kohaselt on otsustavaks põhimõte, et „panga I taseme kapitali suhtarvu nõue on täidetud varuga, võttes ühtlasi arvesse tõenäolisi sündmusi lähitulevikus”. Norra ametiasutuste teatel lähtub finantsinspeksioon eeldusest, et see nõue on täidetud, kui panga põhikapitali suhtarv on 6 % või kõrgem, s.o kohustuslikust miinimumnõudest 2 protsendipunkti kõrgem. Finantsinspeksioon tugineb oma analüüsis kõikidel juhtudel ajakohasele teabele, võttes arvesse panga mitmesuguseid riskimäärasid, varade kvaliteeti ja äriprognose, aga ka ametlikke kapitaliadekvaatsuse suhtarve, et jõuda järeldusele, et pank on põhimõtteliselt elujõuline ka arvesse võttes tõenäolisi sündmusi lähitulevikus.

5.2. Kapitali suurendamise ülempiirid

Fondi kapitalisüstidega rahastatava põhikapitali suurendamiseks on ette nähtud järgmised ülempiirid:

- panka, mille põhikapitali suhtarv on alla 7 %, võib rekapiitalseerida suhtarvuni kuni 10 %;

⁽¹⁰⁾ Panga finantsuutlikkuse peamine näitaja reguleerija seisukohalt on I taseme kapital. Selleks on põhikapital, mis koosneb peamiselt lihtaktsiatest ja avalikustatavatest reservidest (või jaotamata kasumist), kuid võib hõlmata ka tähtjatuid mittekumulatiivseid eelisaktsiaid.

⁽¹¹⁾ Edaspidi „fond”.

⁽¹²⁾ Mõiste „Norra pangad” hõlmab välispankadele kuuluvaid Norra panku, kuid mitte välispankade filiaale Norras, muid krediidiasutusi kui pangad ning muud liiki finantsasutusi.

⁽¹³⁾ Edaspidi „määrus”.

⁽¹⁴⁾ Määruse paragrahv 2.

- b) panka, mille põhikapitali suhtarv on 7 %–10 %, võib rekapi- taliseerida kuni 3 protsendipunkti ulatuses, kuid mitte üle suhtarvu 12 %;
- c) panka, mille põhikapitali suhtarv on üle 10 %, võib rekapi- taliseerida kuni 2 protsendipunkti ulatuses ⁽¹⁵⁾.

Pangad, mille põhikapitali suhtarv on pärast riigipoolset kapita- lisüsti üle 12 %, dokumenteerivad oma vajaduse kapitali suuren- damise järele ning fond hindab seda, võttes arvesse panga seisundit ning võimalusi, kuidas elavdada reaalmajandusele laenamist.

Samamoodi tuleb taotlusele, millega soovitakse põhikapitali suurendamist rohkem kui 2 protsendipunkti ulatuses, lisada asjakohased dokumendid, mis põhjendavad vajadust nii suure kapitalisüsti järele.

Fond teeb otsuse tegelikult eraldatava summa kohta pärast mitmesuguste riskitegurite, äriplaanide ja prognooside hinda- mist. Norra ametiasutused on selgitanud, et kui fond ei ole esitatud tõendite põhjal veendunud, et vajadus kava alusel abi saada on olemas, jätab ta taotluse rahuldamata. Kõrgeimasse riskikategooriasse paigutatud pankasid, kes taotleavad kapitali suurendamist rohkem kui 2 protsendipunkti ulatuses, kontrolli- takse eriti hoolikalt.

Kui rekapi- taliseerimine vastab rohkem kui 2 %-le põhikapitali suhtarvust, teatatakse sellest järelevalveametile.

5.3. Riskiklassidesse määramine

Fond määrab iga panga objektiivsete kriteeriumide alusel ühte kolmest riskiklassist ⁽¹⁶⁾. Määratud riskiklassist tuleneb fondi antud kapitalisüsti kupong. Määratud riskiklass jääb kehtima kogu panga ja fondi vahel sõlmitud lepingu ajaks.

Määruses on sätestatud, et pangad, kes on saanud reitingu mõnelt tunnustatud krediitireitinguagenteurilt, määratakse riski- klassidesse järgmiselt:

Riskiklass	1	2	3
Reiting	AA- või kõrgem	A- kuni A+	BBB+ või madalam

Norra ametiasutused on selgitanud, et rahvusvahelised reitingu- agenteurid on reitingu andnud vaid vähestele Norra pankadele.

⁽¹⁵⁾ Määruse paragrahv 2.

⁽¹⁶⁾ Määruse paragrahv 10.

Samas annavad suurimad Norra pangad korrapäraselt hinnanguid teistele pankadele. Panku, mida tunnustatud krediitireitingu- uagenteurid ei hinda, hinnatakse vastavalt samasugustele põhi- mõtetele, mida kasutavad ametlikud krediitireitinguagen- tuurid ⁽¹⁷⁾.

Norra ametiasutuste hinnangul jääb 1. riskiklassi väga vähe Norra panku, mitmed jäävad 2. riskiklassi ning enamik (ligi kolm neljandikku kõigist Norra pankadest) 3. riskiklassi.

5.4. Rekapi- taliseerimise instrumendid

Norra õigusaktid näevad ette kaks alternatiivset kapitaliin- strument: I taseme hübriidväärtpaber („fundsobligasjon”) ja I taseme eeliskapitaliinstrument („preferansekapitalinstrument”). Mõlemat instrumenti käsitletakse I taseme kapitalina ja kumbki neist ei hõlma hääleõigust. Mõlemad annavad mittekumulatiivse eelisõi- guse aastaintressile, mille kasutamine on seotud tingimusega, et pank peab olema saanud kasumit ning panga kapitaliadekvaat- suse suhtarv on vähemalt 0,2 % kõrgem kui mis tahes ajal kohustuslikuna kehtiv minimaalne kapitaliadekvaatsuse suhtarv. Intressi makstakse, kuni kas see või kasum on täielikult välja makstud.

Rekapi- taliseerimise hind määratakse kehtiva intressimäära põhjal igale pangale eraldi. Sellele lisandub lisaintress, mis sõltub panga riskikategooriast ja valitud instrumendiliigist.

Norra ametiasutused leiavad, et süsteem, mille järgi arvutatakse iga instrumendi intressimäära, vastab meetodikale, mille Euroopa Keskpank ⁽¹⁸⁾ määras kindlaks oma 20. novembri 2008. aasta soovitusel, ⁽¹⁹⁾ ning on seepärast kooskõlas rekapi- taliseerimise suunistega.

Norra ametiasutused on selgitanud, et Norra pankade varad on valdavalt ujuva intressimääraga. Intressimäärariski vähendamiseks püüavad pangad üldiselt hoida sama tähtajaga intressimää- ralepinguid bilansi mõlemal poolel. Tähtaegade sobitamisel tulenebki, et Norra pankadel on enamasti ujuva intressimääraga seotud kohustused. Seda arvestades on Norra ametiasutused

⁽¹⁷⁾ See hõlmab mitmesuguseid hindamiskriteeriume, nagu näiteks põhi- kapitali suhtarv, laenuportfelli tootlus, koosseis ja kvaliteet, hoiuste ja laenude suhe, kahjum ja riskimäärad (krediidirisk, likviidsusrisk, tururisk ja operatsioonirisk). Fond või fondi värvatud eksperdid võivad asjakohase riskiklassi määramisel lähtekohana kasutada Norras tegutsevate suurimate pankade antud reitinguid, nt DnB NOR (Norra suurim finantsteenuseid pakkuv kontsern) krediidian- lüüsi.

⁽¹⁸⁾ Edaspidi „EKP”.

⁽¹⁹⁾ Edaspidi „EKP soovitus”.

teinud ettepaneku, et rekapitalizeerimise tasustamine põhineks kas lühiajalise 6-kuulise riigivõlasertifikaadi või 5-aastase riigivõlakirja tootlusel.

Norra ametiasutuste selgituste kohaselt on rekapitalizeerimise kulu pankade jaoks viie aasta jooksul sama sõltumata sellest, millise variandi pank valib. Selle näiteks võrdlevad nad rekapitalizeerimise kulu nüüdisväärtust pankade jaoks olukorras, kus tasustamine põhineks 5-aastaste riigivõlakirjade tootlusel, ja olukorras, kus tasustamine põhineks 6-kuuliste riigivõlasertifikaatide tootlusel viie aasta jooksul ⁽²⁰⁾.

Võrdlemise tulemusel leiavad Norra ametiasutused, et kuigi 6-kuuliste riigivõlasertifikaatide tootlus on praegu madalam kui 5-aastaste riigivõlakirjade oma, on rekapitalizeerimise kulu pankade jaoks viie aasta jooksul sama olenemata sellest, kumma võlaväärtpaberi tootlus aluseks võetakse.

5.4.1. I taseme hübriidväärtpaber

I taseme hübriidväärtpaberitega kaetakse kahjumit pärast lihtaktsiakapitali (eelis kahjumi katmisel). Need on mõeldud fikseeritud kupongiga, milleks on Norra riigivõlakirja intressimäär, lunastatavateks tähtajatuteks võlaväärtpaberiteks, millele lisandub järgmine lisaintress:

- 1. riskiklassi pankade puhul 5,0 %;
- 2. riskiklassi pankade puhul 5,5 %;
- 3. riskiklassi pankade puhul 6,0 % ⁽²¹⁾.

Vastavalt EKP soovitusel on minimaalseks lisaintressiks emiteeriva panga 5-aastaste krediidiriski vahetustehingute hinnavaheed allutatud võla puhul vaatlusperioodil 1. jaanuarist 2007 kuni 31. augustini 2008 pluss 200 baaspunkti tegevuskulude katteks pluss veel 100 baaspunkti, et kajastada hübriidväärtpaberi eelist allutatud võla suhtes. Seejärel kohaldatakse 2. ja 3. riskiklassi kuuluvate pankade suhtes juurdehindlust.

Norra ametiasutused on märkinud, et Norra keskpank on välja arvutanud, et DnB NOR puhul, ⁽²²⁾ mis on ainus Norra pank, mille puhul kaubeldakse krediidiriski vahetustehingutega, on allutatud krediidiriski hinnavahe mediaan perioodil 1. jaanuarist 2007 kuni 31. august 2008 hinnanguliselt 100 baaspunkti ⁽²³⁾.

Lunastamise stimuleerimiseks suurendatakse kupongi pärast neljandat ja viiendat aastat kummalgi juhul 1 protsendipunkti võrra. Kõrgem kupongimäär jääb instrumendile kuni lunastami-

⁽²⁰⁾ Forvardturul ostetud 6-kuuliste riigivõlasertifikaatide tootluse põhjal.

⁽²¹⁾ Määruse paragrahv 11.

⁽²²⁾ Norra ametiasutuste arvutuste aluseks on tavapärase pangaeelisevõlakirjade kõigi hinnavahe summa riigivõlakirjade suhtes ning allutatud laenude krediidiriski vahetustehingute hinnavaheed võrreldes pangaeelisevõlakirjadega.

⁽²³⁾ Eurotsoonis seevastu on allutatud laenude puhul tehtavate kõigi krediidiriski vahetustehingute hinnavahe mediaan EKP hinnangul 73 baaspunkti.

seni. Lunastamiseks on vaja finantsinspektsiooni luba, kes peab kontrollima, et pank suudab kapitaliadekvaatsuse nõudeid täita ka pärast lunastamist.

5.4.2. I taseme eeliskapitaliinstrument

I taseme eeliskapitaliinstrument on samaväärne (katab kahjumit paralleelselt) lihtaktsiatega. Selle võib lunastada 3 aasta pärast. Kohustuslikult vahetatava instrumendina vahetatakse see viie aasta pärast lihtaktsiate vastu, välja arvatud juhul, kui see lunastatakse või vahetatakse varem. Sellel on fikseeritud kupong, milleks on Norra riigivõlakirja intressimäär, millele lisandub järgmine lisaintress:

- 1. riskiklassi pankade puhul 6,0 %;
- 2. riskiklassi pankade puhul 6,5 %;
- 3. riskiklassi pankade puhul 7,0 % ⁽²⁴⁾.

Vastavalt EKP soovitusel on minimaalseks lisaintressiks määratud 600 baaspunkti (aktsiate riskipremiana 500 baaspunkti ning tegevuskulude katteks 100 baaspunkti). 2. ja 3. riskiklassi kuuluvate pankade suhtes kohaldatakse juurdehindlust.

Nagu eespool märgitud, võib instrumendi lunastada kolme aasta pärast. Lunastusväärtuse arvutamismeetod täpsustatakse pangaga sõlmitud lepingus ja ei saa olla alla nimiväärtuse ⁽²⁵⁾. Ennetähtaegset lunastamist soodustatakse näiteks sättega pangaga sõlmitud lepingus, mis näeb ette lunastusväärtuse tõstmise neljandal ja viiendal aastal, mis muudab ennetähtaegse lunastamise vähem kulukaks kui sellega viivitamise.

Lisaks stimuleeritakse lunastamist kohustusliku aktsiate vastu vahetamise asemel sellega, et viieaastase perioodi lõpuks määratakse selline vahetushind, mis on fondile soodsam kui vahetus aktsiate turuhinnaga sellel ajal ning samuti soodsam võrreldes instrumendi lunastamisega enne viie aasta möödumist (teisisõnu kaasneb vastuvõetud meetodiga olemasolevate aktsionäride osaluse oluline vähenemine).

Norra ametiasutused on selgitanud, et fondil on õigus vahetada instrument lihtaktsiateks või esmase omakapitali sertifikaatideks, kui eeliskapital moodustab panga raamatupidamislikust aktsiakapitalist olulise osa. Kui suur oluline osa on, selle määratleb fond iga pangaga eraldi sõlmitavas lepingus. Olulise osa künnis ei ole üle 50 % ⁽²⁶⁾.

Pangaga sõlmitavas lepingus võidakse panga jaoks samuti ette näha võimalus vahetada instrument lihtaktsiateks või esmase omakapitali sertifikaatideks, kui „omavahendite” väärtus on vähenenud oluliselt (rohkem kui 20 % võrra). Selle arvutamise meetod, kui palju aktsiaid fond vahetamise korral saab, määratletakse pangaga sõlmitavas lepingus ning see peab tagama, et

⁽²⁴⁾ Määruse paragrahv 12.

⁽²⁵⁾ Määruse paragrahv 13.

⁽²⁶⁾ Määruse paragrahv 12.

ühelt poolt lunastamisväärtus ja potentsiaalne kasum ning teiselt poolt vahetusväärtus ja potentsiaalne kahjum on omavahel mõistlikus vahekorras ⁽²⁷⁾.

5.5. Käitumisega seotud kaitsemeetmed

Norra ametiasutuste teatel on kavasse lisatud rida käitumisega seotud kaitsemeetmeid.

Fond annab pangale kapitalisüsti tingimusega, et seda kasutatakse kooskõlas kava eesmärkidega ja mitte nendega vastuolus ning et pank ei kasuta kapitalisüsti oma turustustegevuses või agressiivsete äristrateegiatega elluviimiseks ⁽²⁸⁾.

Kapitalisüstidega on seotud veel teisedki piirangud, nagu näiteks i) juhtivate töötajate palkade ja muude hüvede tõstmise keeld, mis kehtib kuni 31. detsembrini 2010; ii) peaaegu täielik keeld maksta boonuseid 2009. ja 2010. majandusaasta eest koos keeluga maksta kogunenud boonuseid välja pärast seda; iii) juhtivatele töötajatele kehtiv keeld saada aktsiaid vms soodustingimustel ning iv) keeld algatada uusi aktsiaoptsooniprogramme või laiendada või uuendada olemasolevaid.

II. HINDAMINE

1. Riigiabi olemasolu

EMP lepingu artikli 61 lõikes 1 on sätestatud:

„Kui käesolevas lepingus ei ole sätestatud teisiti, on igasugune EÜ liikmesriikide või EFTA riikide poolt või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, käesoleva lepinguga kokkusobimatu niivõrd, kuivõrd see mõjutab lepinguosaliste vahelist kaubandust.”

Et abi saaks pidada riigiabiks, peab ta esmajoonel olema antud riigi poolt või riigi ressurssidest. Teatatud kava seisneb kapitalisüstides, mida fond teeb riigieelarvest eraldatud vahenditega. Selleks on fondi eelarvesse eraldatud 50 miljardit Norra krooni.

Lisaks võimaldavad rekapitalizeerimismeetmed abisaajatel saada vajalikku kapitali soodsamatel tingimustel, kui see oleks finantsurgudel valitsevaid tingimusi arvestades muidu võimalik. Järelevalveamet leiab, et arvestades kapitaliturgudel valitsevaid raskusi, investeerib riik sellepärast, et mitte ükski turumajanduslik ettevõtja ei oleks nõus samadel tingimustel investeerima. Peale selle

⁽²⁷⁾ Kui vahetushinnaks määratakse algse ja vahetamise ajal kehtiva turuhinna keskmine, tuleks fondi kasum tagada lunastamisväärtuse suurendamise teel vastavas ulatuses, nii et kahjumirisk ja potentsiaalne kasum oleksid omavahel tasakaalus. Kui vahetushinnaks määratakse vahetamise ajal kehtiv turuhind, ei osaleks fond aktsia väärtuse vähenemises enne vahetamist. Sellisel juhul on ka fondi kasum arvatavasti väiksem.

⁽²⁸⁾ Määruse paragrahv 8.

on teatud meede valikuline ainult selle poolest, et kava alusel antakse abi ainult põhimõtteliselt elujõulistele Norra pankadele ja mitte muudele finantsasutustele või muudele ettevõtetele. See annab abisaajatele majandusliku eelise ning tugevdab nende positsiooni nende konkurentide suhtes Norras ja muudes EMP riikides, mistõttu tuleb meedet pidada konkurentsi moonutavaks ja lepinguosaliste vahelist kaubandust mõjutavaks.

Neil põhjustel on järelevalveamet seisukohal, et teatud rekapitalizeerimiskava kujutab endast riigiabi EMP lepingu artikli 61 lõike 1 tähenduses.

2. Menetlusnõuded

Protokolli nr 3 I osa artikli 1 lõikes 3 on sätestatud, et „järelevalveametit informeeritakse kõikidest plaanidest abi määramise või muutmise kohta piisavalt aegsasti, et ta võiks avaldada oma arvamuse (...). Asjassepuutuv riik ei tohi rakendada kavatsetud meetmeid enne, kui nimetatud menetluse järgi on tehtud lõplik otsus”.

Norra ametiasutused täitsid teatamisnõude, teatades rekapitalizeerimiskavast 28. aprillil 2009. Nad on kohustunud mitte rakendama kava enne, kui järelevalveamet on selle heaks kiitnud, täites sellega ühtlasi rakendamiskeeldu.

Seetõttu on järelevalveametil võimalik järeldada, et Norra ametiasutused on täitnud oma kohustused kooskõlas protokolli nr 3 I osa artikli 1 lõikega 3.

3. Abi kokkusobivus

3.1. EMP lepingu artikli 61 lõike 3 punkti b ja rekapitalizeerimise suuniste kohaldamine

EMP lepingu artikli 61 lõike 3 punktis b on sätestatud, et „abi üleeuroopalist huvi pakkuva tähtsa projekti elluviimiseks või **tõsise häire kõrvaldamiseks** mõne EÜ liikmesriigi või EFTA riigi **majanduses**” (allakriipsutus lisatud) võib pidada EMP lepinguga kokkusobivaks.

Järelevalveamet ei vaidlusta Norra ametiasutuste järeldust, et praegune ülemaailmne finantskriis on vähendanud laenamist reaalmajandusele kogu riigis. Kui selle olukorra parandamiseks midagi ette ei võeta, oleks sellel süsteemne mõju kogu Norra majandusele. Seepärast leiab järelevalveamet, et teatatud kava eesmärk on kõrvaldada tõsine häire Norra majanduses.

Järelevalveamet võttis 2009. aasta jaanuaris EMP lepingu artikli 61 lõike 3 punkti b alusel vastu rekapitalizeerimise suunised, millega kehtestatakse praeguse finantskriisiga seoses rekapitalizeerimise vormis antud abi hindamise eeskirjad. Seepärast hindab järelevalveamet käesolevat teadet rekapitalizeerimise suuniste alusel.

Rekapitaliseerimise suunistes on sätestatud, et „finantsturgude praeguses olukorras võib pankade rekapitaliseerimine teenida **mitut eesmärki**. Esiteks aitab rekapitaliseerimine kaasa finantsstabiilsuse taastamisele ja aitab taastada usaldust, mida on vaja pankadevahelise laenamise taastamiseks. [...] Teiseks võib rekapitaliseerimine aidata tagada reaalmajandusele laenamist”⁽²⁹⁾. Lisaks „peavad pankade kapitalile juurdepääsu tingimused olema piisavalt soodsad, et rekapitaliseerimine oleks piisavalt tõhus. Samuti peaksid kõigi rekapitaliseerimismeetmetega seotud tingimused tagama võrdsed võimalused ja pikas perspektiivis naasmise normaalsete turutingimuste juurde. Riigi sekkumine peaks seega olema **proportsionaalne** ja **ajutine** ning see peaks toimuma viisil, mis innustab panku riigi kapitali tagastama niipea, kui turutingimused lubavad [...]. Kõigil juhtudel peaks liikmesriik tagama, et pankade rekapitaliseerimine **põhineb tegelikul vajadusel**” (allakriipsutused lisatud)⁽³⁰⁾.

Teatatud meetmed peavad seega vastama järgmistele tingimustele:

- asjakohasus (meetme piisavus seatud eesmärkide saavutamiseks): abimeede peab olema hästi suunatud finantsstabiilsuse ja reaalmajandusele laenamise edendamisele;
- vajalikkus: abimeede peab oma suuruse ja vormi poolest olema seatud eesmärgi saavutamiseks vajalik⁽³¹⁾;
- proportsionaalsus: abimeetme positiivsed mõjud peavad nõuetekohaselt tasakaalustama konkurentsimoontusi, et neid tekiks meetme eesmärkide saavutamisel võimalikult vähe.

3.2. Asjakohasus

Järelevalveamet peab kõigepealt hindama, kas kavandatud meede, s.o põhimõtteliselt elujõuliste pankade riigipoolne rekapitaliseerimine, on asjakohane, et saavutada seatud eesmärki suurendada finantsstabiilsust ja reaalmajandusele laenamist.

Järelevalveamet tunnistab, et krediidasutused võivad praeguses turuolukorras vajada täiendavat kapitali, et tagada piisav krediidivoog kogu majandusse, võideldes sellega kriisi edasise süvenemise vastu. Lisaks on ebakindlus majanduse väljavaadete suhtes nõrgendanud usaldust finantsasutuste pikaajalise elujõulisuse vastu. Põhimõtteliselt elujõuliste pankade rekapitaliseeri-

mine peaks tagama, et finantsasutused on piisavalt tugevalt kapitaliseeritud, et taluda paremini võimalikke kahjumeid ja säilitada laenamistegevuse tavapärasel tasemel.

Seepärast võib kapitali pakkumist põhimõtteliselt elujõuliste pankadele pidada asjakohaseks meetmeks, et tagada reaalmajandusele laenamist soodustavad tingimused kooskõlas rekapitaliseerimise suunistega.

3.3. Vajalikkus

Abimeede peab praeguseid erandlikke olusid silmas pidades olema suuruse ja vormi poolest seatud eesmärkide saavutamiseks vajalik. Seepärast võib järeldada, et ainult põhimõtteliselt elujõuliste pankadele antav abi on seatud eesmärkide saavutamiseks vajalik.

Norra ametiasutused on näinud ette, et teatatud kava jõustub 2009. aasta mais ja on avatud 6 kuud. Kapitalisüsti taotluste esitamise tähtajaks määratakse 6 nädalat enne nimetatud 6-kuulise perioodi lõppu (umbes 2009. aasta septembri lõpp).

Lisaks on ette nähtud, et kapitalisüstid on ajutised. Kavas on pankade jaoks sätestatud stiimulid kava alusel saadud kapitali tagastamiseks ning kehtestatud hulk pankade käitumisega seotud piiranguid, mis peaks täiendavalt stimuleerima naasmist normaalsete turutingimuste juurde.

Järelevalveamet on seisukohal, et kuna Norra ametiasutused on piiranud kava ajalist raamistikku, piirdub võimalik riigiabi praeguse olukorraga finantsturgudel ja praeguse tõsise häirega Norra majanduses.

Rekapitaliseerimise suunistes rõhutatakse põhimõtteliselt elujõuliste ja paremate tulemustega pankade ning raskustes ja nõrgemate tulemustega pankade eristamise tähtsust⁽³²⁾.

Norra ametiasutused on selgitanud, et teatatud kava alusel antakse abi ainult põhimõtteliselt elujõuliste pankadele. Norra finantsinspeksioon kontrollib pankade poolt kapitalisüsti taotlemisel esitatud teavet ja hindab objektiivsete kriteeriumide alusel (ametlikud kapitaliadekvaatsuse suhtarvud, panga mitmesuguste riskimäärade analüüs, varade kvaliteet, äriprognosid jms), kas pank on põhimõtteliselt elujõuline. Kava on avatud ainult pankadele, kelle puhul finantsinspeksioon tuvastab, et nende I taseme kapitali nõuded on täidetud „hea varuga, võttes ühtlasi arvesse tõenäolisi sündmusi lähitulevikus”⁽³³⁾.

Seepärast võib järeldada, et teatatud kava järgib rekapitaliseerimise suunistes sätestatud eristust ja seda ei kasutata pankade rekapitaliseerimiseks, kes ei ole põhimõtteliselt elujõulised.

⁽²⁹⁾ Rekapitaliseerimise suuniste punktid 4 ja 5.

⁽³⁰⁾ Rekapitaliseerimise suuniste punkt 11.

⁽³¹⁾ 15. aprilli 2008. aasta otsus kohtuasjas C-390/06: Nuova Agricast vs. Ministero delle Attività Produttive (kohtulahendite kogumikus veel avaldamata, punkt 68). Selles märkis Euroopa Kohus, et „[n]agu tuleneb otsusest kohtuasjas 730/79 [...], ei saa abi, mis parandab seda saanud ettevõtja olukorda, kuid mis ei ole vajalik EÜ artikli 87 lõikes 3 ettenähtud eesmärkide saavutamiseks, pidada ühisturuga kokkusobivaks.”

⁽³²⁾ Rekapitaliseerimise suuniste punkt 12.

⁽³³⁾ Määruse paragrahv 2.

EFTA riigid peaksid tagama, et pankade rekapiitalseerimine pöhineks tegelikul vajadusel⁽³⁴⁾. Norra keskpank korraldas 2008. aasta detsembris kuue Norra suurima panga suhtes stressitesti. Testis rakendati negatiivset stsenaariumi, mis nägi ette tulemuse, et pankade kahjum moodustab keskmiselt 2,3 % nende riskiga kaalutud varadest. Norra keskpanga hinnangul on Norra kümne suurima panga rekapiitalseerimisvajadus negatiivse stsenaariumi korral ligikaudu 34 miljardit Norra krooni. Nende järelduste põhjal piisab Norra ametiasutuste hinnangul 50 miljardist Norra kroonist, et suurendada kõigi Norra pankade põhikapitali keskmiselt 2,3 % võrra. Seepärast on kava eelarve 50 miljardit Norra krooni.

Norra ametiasutuste kavandatud kapitalisüstide tase on seega seotud Norra pangandusturul valitsevate spetsiifiliste tingimustega. Norra ametiasutused on määranud kindlaks fondilt saadavate kapitalisüstidega põhikapitali suurendamise ülempiirid, mis on seotud panga põhikapitali suurusega enne riigi sekkumist. Nii võivad pangad, mille põhikapitali suhtarv on alla 7 %, taotleda rekapiitalseerimist mahus, mis suurendaks nende põhikapitali suhtarvu kuni 10 %-ni⁽³⁵⁾. Panku, mille põhikapitali suhtarv on 7%–10%, võib rekapiitalseerida kuni 3 protsendipunkti ulatuses, kuid ainult kuni põhikapitali suhtarvuni 12 %. Pangad, mille põhikapitali suhtarv on üle 10 %, võivad kapitalisüsti taotleda ainult kuni 2 protsendipunkti ulatuses.

Nagu eespool märgitud, otsustab iga kapitalisüsti tegeliku suuruse üle fond ja see sätestatakse iga taotleva pangaga eraldi sõlmitavas lepingus. Lisaks vaadatakse eelisjärjekorras läbi süsteemse tähtsusega pankade taotlused, mis tagab, et ka finantsstabiilsuse taastamise eesmärki võetakse arvesse⁽³⁶⁾. Lisaks on fondil vaja täiendavaid põhjendusi iga taotluse puhul, millega taotletakse kapitalisüsti rohkem kui 2 protsendipunkti ulatuses, et kontrollida vajadust nii suure süsti järele.

Igast rohkem kui 2 % ulatuses tehtud kapitalisüstist teatatakse järelevalveametile.

Fond vajab täiendavaid põhjendusi ka taotluste puhul, millega taotletakse kapitalisüsti mahus, mille tulemusel suureneks taotleva panga põhikapitali suhtarv üle 12 %. Seepärast peab fond kontrollima, kas riigi sekkumine on kapitalisatsiooni niigi kõrge taseme puhul vajalik. Järelevalveamet märgib, et see olukord puudutab peamiselt väikesi hoiupanku, kellel on enese finantseerimiseks vähe võimalusi. Nende pankade varad moodustavad kõikide pankade varadest väikese osa (ainult 11 %) ja nad tegutsevad peamiselt kohalikel turgudel. Kui panga rekapiitalseerimisvajadus ei ole piisavalt põhjendatud, lükkab fond tema taotluse tagasi.

Eespool toodud arvesse võttes teeb järelevalveamet järelduse, et teatatud kava on koostatud selliselt, et tagatud on iga kapitalisüsti põhinemine tegelikul vajadusel.

⁽³⁴⁾ Rekapiitalseerimise suuniste punkt 11.

⁽³⁵⁾ Kuna pankadele, mille põhikapitali suhtarv on alla 6 %, kava alusel üldiselt abi ei anta, on selle kategooria pankade põhikapitali suurenemise ülempiir 4 protsendipunkti. Nagu märgitud eespool joonealuses märkuses 9, on neid panku väga vähe, mille põhikapitali suhtarv on alla 7 %.

⁽³⁶⁾ Määruse paragrahv 2.

3.4. Proportsionaalsus

Lõpuks peab järelevalveamet hindama, kas kapitalisüste tehakse tingimustel, mis piiravad abi summat nii, et meetme eesmärkide saavutamisel tekib võimalikult vähe konkurentsimoontusi.

Rekapiitalseerimise suuniste kohaselt on hinnakujunduse vastavus turuhindadele konkurentsimoontuste piiramise parim tagatis⁽³⁷⁾. Rekapiitalseerimine tuleks seepärast kujundada selliselt, et seejuures võetakse arvesse iga institutsiooni turuolukorda ning luuakse stiimulid pankadele riigi kapitali võimalikult kiireks tagastamiseks. Rekapiitalseerimismeetmete hindamisel tuleks seepärast arvestada järgmisi tegureid: rekapiitalseerimise eesmärk, abi saava panga elujõulisus, instrumendi intressimäär, stiimulid kava kasutamise lõpetamiseks ning kaitsemeetmed abi kuritarvitamise ja konkurentsimoontuste vastu.

Meetme eesmärki ja pankade elujõulisust on käsitletud eespool. Instrumendi üldise intressimäära puhul tuleb piisaval määral arvesse võtta järgnevaid kaalutlusi:

— abisaaja riskiprofiil,

— valitud meetme omadused,

— kava kasutamise lõpetamise stiimulid ning

— asjakohane võrdlusalusena kasutatav riskivaba intressimäär.⁽³⁸⁾

Suunistes on asjakohane meetod rekapiitalseerimise hinnakujunduseks kindlaks määratud viitega eespool nimetatud EKP soovitusel sätestatud meetodile. Nimetatud meetod hõlmab hinnakoridori arvutamist mitmesuguste komponentide põhjal, kus alampiiriks on allutatud laenude nõutav intressimäär ning ülempiiriks lihtaktsiate nõutav intressimäär. Nii ülem- kui ka alampiir seisneb riigivõlakirjade ja nende lisaintresside kombinatsioonil. Hinnakoridori arvutamisel tuleb iga kord arvesse võtta konkreetse asutuse ja EFTA riigi eriolukorda. Järelevalveamet kiidab heaks ka alternatiivsed hinnakujundusmeetodid, kui nende tulemused on kõrgemad kui EKP meetodiga saadud.⁽³⁹⁾

Seepärast võetakse allutatud laenude nõutavaks intressimääraks riigivõlakirjade tootlus pluss emiteeriva panga krediidiriski vahetustehingute hinnavad pluss 200 baaspunkti tegevuskulude katteks ja kava kasutamise lõpetamise stimuleerimiseks.

⁽³⁷⁾ Rekapiitalseerimise suuniste punkt 19.

⁽³⁸⁾ Rekapiitalseerimise suuniste punkt 23.

⁽³⁹⁾ Rekapiitalseerimise suuniste punkt 30.

Muude, allutatud laenudele sarnaste majanduslike tunnustega hübriidinstrumentide eelisseisundi kajastamiseks lisatakse veel 100 baaspunkti.

Norra ametiasutusel on seisukohal, et I taseme hübriidväärt-paber vastab eespool esitatud kirjeldusele, ning on selle intressimääraks võtnud riigivõlakirja tootluse pluss 5,0 % pankade puhul, kes jäävad 1. riskiklassi (2. ja 3. riskiklassi kuuluvate pankade puhul on lisaintress vastavalt 5,5 % ja 6,0 %). Nad on märkinud, et Norra keskpanga hinnangul on DnB NOR-i (Norra suurim pank ja ainus, kelle kohta on olemas krediidiriski vahetustehingute andmed) krediidiriski vahetustehingute hinnavahe 100 baaspunkti. Kuna teiste Norra pankade kohta selliseid andmeid ei ole, on Norra ametiasutusel sama lisaintressi ette näinud kõikidele pankadele. EKP meetodit järgides oleks lisaintress seega vähemalt 400 baaspunkti. Nagu eespool märgitud, on teatatud kava raames ette nähtud minimaalne lisaintress 500 baaspunkti ning seepärast on see selles suhtes suunistega kooskõlas.

Lihtaktsiate nõutavaks intressimääraks võetakse riigivõlakirjade tootlus pluss 500 baaspunkti aktsiate riskipreemiaks pluss 100 baaspunkti tegevuskulude katteks ja kava kasutamise lõpetamise stimuleerimiseks. Muude, lihtaktsiatele sarnaste majanduslike omadustega instrumentide (kaasa arvatud tähtajatud instrumentid, mis on vahetatavad lihtaktsiateks) nõutav intressimäär peaks olema lihtaktsiate oma lähedane.

Norra ametiasutusel on seisukohal, et I taseme eeliskapitaliinstrument vastab eespool esitatud kirjeldusele, ning on selle intressimääraks võtnud riigivõlakirja tootluse pluss 6,0 % pankade puhul, kes jäävad 1. riskiklassi (2. ja 3. riskiklassi kuuluvate pankade puhul on lisaintress vastavalt 6,5 % ja 7,0 %). EKP meetodit järgides oleks lisaintress vähemalt ligikaudu 600 baaspunkti, mistõttu võib järeldada, et eeliskapitaliinstrumenti intressimäär lisaintress on rekapitalizeerimise suunistega kooskõlas.

Instrumenti intressimäär teine osa on riigivõlakirjade tootlus.⁽⁴⁰⁾ Teatatud kava aluseks on võetud Norra 5-aastased riigivõlakirjad. Samas on teatatud kavas taotlevatele pankadele jäetud võimalus siduda instrumenti intressimäär 6-kuuliste riigivõlasertifikaatidega. Järelevalveamet märgib, et praegu on 6-kuuliste riigivõlasertifikaatide ujuv intressimäär 5-aastaste riigivõlakirjade fikseeritud intressimäärast umbes 1 protsendipunkti võrra madalam. Seega oleks panga puhul, kes otsustab 6-kuuliste riigivõlasertifikaatide ujuva intressimääraks kasuks, intressimäär praegu umbes 1 protsendipunkti võrra madalam.

Norra ametiasutusel on väitnud, et mõlemad kapitalisüsteid hinna kujundamise meetodid annavad harilikult sama tulemuse. Selle näiteks võtavad nad viie aasta intressimäär arvutamisel aluseks nii Norra 5-aastaste riigivõlakirjade praeguse intressi-

määraku kui ka 6-kuuliste riigivõlasertifikaatide kulu nüüdisväärtuse futuuriturudel viie aasta jooksul. See põhineb teoorial, et aja jooksul saavutatakse ujuva ja fikseeritud intressimäärade pariteet.

Kuigi need arvutused põhinevad eeldustel ja alati ei ole tagatud, et tegelik intress kujuneb samaks mis prognoositud, on järelevalveamet seisukohal, et olemasolevaid andmeid arvesse võttes on tõenäoline, et 6-kuuliste riigivõlasertifikaatidega seotud intressimäär jääb eespool kirjeldatud meetodi järgi moodustatud hinnakoridori sisse. Lisaks on järelevalveamet võtnud teatavaks, et instrumenti intressimäär lisaintressid ületavad rekapitalizeerimise suunistes sätestatud miinimumi.

Olles käsitletud võrdlusintressimäär ja pakutavate instrumentide omaduste küsimust, tuleb instrumenti intressimäär järgmise osana kaaluda abisaaja riskiprofiili.

Nagu eespool märgitud, määrab fond iga panga objektiivsete kriteeriumide alusel ühte kolmest riskiklassist.⁽⁴¹⁾ Määratud riskiklass määrab ära saadud kapitalisüstei kupongi. Rekapitalizeerimise suuniste 1. lisas on rohkem teavet selle kohta, kuidas tuleb abisaaja riskiprofiili hinnata, ning ühtlasi on seal asjaomaste näitajatena nimetatud kapitali adekvaatsust, rekapitalizeerimise mahtu, krediidiriski vahetustehingute praeguseid hinnavaheid ning taotleva panga reitingut ja prognoose.

Järelevalveamet on seisukohal, et eespool I jaotise punktis 5.3 kirjeldatud meetod, mida fond hindamisel kasutab, võtab neid mitmesuguseid näitajaid piisavalt arvesse ning annab tulemuseks taotlevate pankade määramise õigetes riskiklassidesse.

Norra ametiasutusel on 2. riskiklassi pankade instrumenti intressimääradele lisanud täiendavad 50 baaspunkti ja 3. riskiklassi pankade instrumenti intressimääradele 100 baaspunkti. Seda on põhjendatud DnB NOR-i ja teiste Norra pankade allutatud laenude intressimäärade vahedega kui juurdehindlusena DnB NOR-i krediidiriski vahetustehingute hinnavahele. Tuvastati, et madalaima ja kõrgeima tootluse vahe ei ole suurem kui ligikaudu 100 baaspunkti, mistõttu keskmise ja kõrge riski klassi pankade instrumenti intressimäär lisaintress määrati vastavalt 50 ja 100 baaspunkti.

Intressimäär viimane suunistes käsitletud osa on kava kasutamise lõpetamise stiimulid, mis on kavas ette nähtud. Sellega seoses märgib järelevalveamet, et I taseme hübriidväärt-paberi puhul (mille võib mis tahes ajal lunastada) suurendatakse intressimäär neljandal ja viiendal aastal kummaldi juhul 1 protsendipunkti võrra, mis jääb kehtima kuni väärt-paberi lunastamiseni. I taseme eeliskapitaliinstrumenti puhul on lunastamine võimalik alles kolme aasta möödudes ja viienda aasta lõpus vahetatakse instrument automaatselt lihtaktsiateks. Määruses on siiski sätestatud, et 1) lunastusväärtus ei tohi olla alla nimiväärtuse ning suureneb neljandal ja viiendal aastal, ning 2) aktsiateks vahetamine viienda aasta lõpus peab toimuma tingimustel, mis motiveerib panka lunastama instrumenti enne automaatset vahetumist. Norra ametiasutusel on samuti märkinud, et täiendava stiimulina instrumenti ennetähtaegselt lunastamiseks peaks

⁽⁴⁰⁾ See on EKP soovitus määratletud järgmiselt: „i) EMU 5-aastase võrdlusvõlakirja tootlus 20 pangapäeva jooksul enne kapitalisüstei pluss ii) finantsasutuse asukohariigi võlakirjade keskmine tulususevahe vaatlusperioodil 1. jaanuarist 2007 kuni 31. augustini 2008”.

⁽⁴¹⁾ Vt joonealune märkus 17.

vahetamine toimuma hinnaga, mis on fondile soodsam kui sellel ajal kehtiv turuhind, millega vahetamise korral kaasneks olemasolevate aktsionäride positsiooni oluline nõrgenemine.

Järelevalveamet leiab, et kõiki neid elemente arvesse võttes on instrumendi intressimäär teatatud kavas ette nähtud üldiselt tasemel, mis on kooskõlas rekapiitalseerimise suunistes sätestatud põhimõtetega.

Peale instrumendi intressimäära ja kava kasutamise lõpetamise stiimulite on rekapiitalseerimise suunistes osutatud ka kaitsemeetmetele abi kuritarvitamise ja konkurentsimoonutuste vastu ning EFTA riikide jaoks sätestatud nõue siduda rekapiitalseerimisega tõhusad ja jõustatavad riiklikud kaitsemeetmed, mis tagavad, et süstitud kapitali kasutatakse reaalmajandusele laenamise toetamiseks, nii et reaalmajanduse rahastamise eesmärk saavutatakse ka tegelikult.⁽⁴²⁾ Sellega seoses märgib järelevalveamet, et teatatud kava näeb ette kapitalisüste saavate pankade käitumist reguleerivad kohustused, mis peavad tagama, et saadud vahendeid kasutatakse ainult reaalmajandusele laenamise toetamiseks. Määruse paragrahv 6 tagab, et fondi hoitakse abi saanud panga laenuoliitikaga kursis, paragrahv 8 kohustab kapitalisüsti saanud panku kasutama seda kooskõlas kava eesmärkidega ja mitte nendega vastuolus, s.o reaalmajandusele laenamise edendamiseks, ning paragrahv 14 annab fondile volituse võtta meetmeid selle tagamiseks, et kapitalisüstiga seotud tingimusi täidetakse.

Lõpetuseks märgib järelevalveamet, et Norra ametiasutused ei ole pangandussektori suhtes rakendanud muid riigiabi-meetmeid.

4. Kokkuvõte

Eespool kirjeldatud hindamise tulemusel on järelevalveamet seisukohal, et põhimõtteliselt elujõuliste pankade ajutise rekapiitalseerimise kava, millega suurendada finantsstabiilsust ja reaalmajandusele laenamist, mida Norra ametiasutused kavatsesid rakendada, sobib kokku EMP lepinguga selle artikli 61 tähenduses, koosmõjus rekapiitalseerimise suunistega.

Norra ametiasutustele meenutatakse kohustust, mis tuleneb protokoll nr 3 II osa artiklist 21 koosmõjus otsuse nr 195/04/COL artikliga 6, esitada aastaaruandeid kava rakendamise kohta.

Samuti meenutatakse Norra ametiasutustele kohustust teatada järelevalveametile kõikidest kava muudatustest.

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

EFTA järelevalveamet on teinud otsuse mitte esitada vastuväiteid põhimõtteliselt elujõuliste pankade ajutise rekapiitalseerimise kavale, millega suurendada finantsstabiilsust ja reaalmajandusele laenamist EMP lepingu artikli 61 alusel koosmõjus rekapiitalseerimise suunistega.

Artikkel 2

Käesolev otsus on adresseeritud Norra Kuningriigile.

Artikkel 3

Ainult ingliskeelne tekst on autentne.

Brüssel, 8. mai 2009

EFTA järelevalveameti nimel

president
Per SANDERUD

kolleegiumi liige
Kurt JÄGER

⁽⁴²⁾ Rekapiitalseerimise suuniste punkt 39.

Tellimishinnad aastal 2011 (ilma käibemaksuta, sisaldavad tavalise saatmise kulusid)

<i>Euroopa Liidu Teataja</i> L- ja C-seeria väljaanne ainult paberandjal	ELi 22 ametlikus keeles	1 100 eurot aastas
<i>Euroopa Liidu Teataja</i> L- ja C-seeria paberandjal + DVD-l aastane väljaanne	ELi 22 ametlikus keeles	1 200 eurot aastas
<i>Euroopa Liidu Teataja</i> L-seeria väljaanne ainult paberandjal	ELi 22 ametlikus keeles	770 eurot aastas
<i>Euroopa Liidu Teataja</i> L- ja C-seeria igakuiselt ja kumulatiivselt DVD-l	ELi 22 ametlikus keeles	400 eurot aastas
<i>Euroopa Liidu Teataja</i> lisa (S-seeria – avalikud hanked ja pakkumismenetlused) kord nädalas DVD-l	mitmekeelne: ELi 23 ametlikus keeles	300 eurot aastas
<i>Euroopa Liidu Teataja</i> C-seeria – värbamiskonkursid	konkursside keeled	50 eurot aastas

Euroopa Liidu Teatajat saab tellida Euroopa Liidu 22 ametlikus keeles. Teataja on jaotatud L-seeriaks (õigusaktid) ja C-seeriaks (teave ja teatised).

Iga keeleversioon tuleb tellida eraldi.

Vastavalt nõukogu määrusele (EÜ) nr 920/2005, mis avaldati ELTs L 156 18. juunil 2005 ja milles sätestatakse, et Euroopa Liidu institutsioonid ei ole ajutiselt kohustatud koostama ja avaldama kõiki õigusakte iiri keeles, müüakse ELT iirikeelseid väljaandeid eraldi.

Euroopa Liidu Teataja lisa (S-seeria – avalikud hanked ja pakkumismenetlused) tellimus sisaldab kõiki 23 keeleversiooni ühel mitmekeelsel DVD-l.

Soovi korral saab koos *Euroopa Liidu Teataja* tellimusega mitmesuguseid *Euroopa Liidu Teataja* kaasandeid. Kaasannete ilmumisest teavitatakse tellijaid teadaande vahendusel, mis avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*.

Müük ja tellimused

Erinevate tasuliste perioodikaväljaannete tellimusi, k.a *Euroopa Liidu Teataja* tellimust, saab vormistada meie edasimüüjate kaudu. Edasimüüjate nimekiri on kättesaadav järgmisel veebilehel:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_et.htm

EUR-Lexi (<http://eur-lex.europa.eu>) kaudu pakutakse otsest ja tasuta juurdepääsu Euroopa Liidu õigusaktidele. Nimetatud veebilehel saab tutvuda *Euroopa Liidu Teatajaga* ning ka lepingute, õigusaktide, kohtupraktika ja ettevalmistatavate õigusaktidega.

Lisateavet Euroopa Liidu kohta saab veebilehelt <http://europa.eu>

